

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: „Magyaren, Juden, Renegaten.“
- Az ipari érdek „tulságos“ védelme.
- A szerb királyi pár az orosz cár előtt.
- Bukarest botránya.
- Vizsgálat a dévai mandátum ügyében.
- Országos iparkiallítás Aradon.
- „Törvényes intézés“ Kossuth esküvője miatt.
- Döntés a tengerszem ügyében.
- Száz babérkoszorú.
- A pénzügyminiszter a tisztviselők fizetés-rendezéséről.
- Megakadályozott jegyzőválasztás.
- Aradi krónika.
- Följelentett aradi ügyvéd.
- Az aradi gyermekrontó.
- Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromáról. Irta: Galsai Kovách Ernő.

„Magyaren, Juden, Renegaten.“

Arad, szeptember 13.

A véletlen hozta, hogy azon a napon, amikor a „Deutsches Tagblatt für Ungarn“ című temesvári ujság szerkesztőjének kiutasítását hírül hozták a lapok, egy levél érkezett hozzánk Poroszországból, mely minden hosszadalmas bizonyítgatás nélkül ékesen tanuskodik arról az arcát-lanságról, mely a Krámer Alvinék keze nyomán fakad.

Lapunk kiadóhivatala üzleti körlevelet intézett több külföldi nagyhirdetőhöz, elküldvén egy-egy mutatópéldányt is az Aradi Közlönyből azzal a céllal, hogy a hirdető figyelmét felhívja a lap-

nak azon részére, mely a szerkesztőségi hasábkon kívül esik. Egy ilyen körlevélre a poroszországi Witzzenhausenből ma a következő válasz érkezett:

An die Administration der politischen Tageszeitung Aradi Közlöny

Arad
Ungarn.

Ihre eigentümliche Zumutung, in einem stockungarischen Blatte Anzeigen zu veröffentlichen, ist wohl nicht ernst zu nehmen. Solange wie dort die deutsche Sprache und deutsche Art so missachtet und bekämpft wird, wie das z. Bt. in Ungarn seitens der Magyaren, Juden und deutschen Renegaten-Sitte ist, können wir gar keinen Wert darauf legen, magyarisch gesinnte Leute auf unsere deutsch-nationale und kolonialwirtschaftliche Bildungsanstalt aufmerksam zu machen. Mögen doch die biedereren Magyaren mit ihrer eigenen Kultur und Herrlichkeit fortwursteln; wir haben kein Interesse daran, ihnen mit unserer Arbeit zu dienen.

Deutsche Kolonial-
schule „Witzzenhausen“.

(Ama különös föltevésüket, hogy mi egy tősgyökeres magyar lapban hirdessünk, nem

lehet komolyan venni. A míg önöknél a német nyelvet és német szokásokat lenézik és elnyomják, mint a hogy az Magyarországon a magyarok, zsidók és német renegátok részéről szokásos, addig nem helyezhetünk súlyt reá, hogy magyarosan érző közönségüket a mi német-nemzeti és gyarmat-gazdasági intézetünkre figyelemre tegyék. A jámbor magyarok csak pizmogjanak továbbra is a saját kulturájukkal; nekünk semmi érdekünk szolgálatukra állani.

„Witzzenhausen“
német gyarmatiskola.)

Mekkora öröme lenne Krámer Alvin urak, ha a temesvári ügyészség fogházában, ahova a kiutasítás után került, holnap a kezébe adnák ezt a lapot! Megelégedetten dörzsölné kezeit, s azt mondaná:

— Mégse dolgoztam hiába!

Mert a mi szemérmetlen agitátoraink akkor szüretelik meg aknamunkájuk szőlővesszejét, ha odakünn a nagy nyugaton gyalázatosságukra viszhang támad.

A prűszkölő porosz atyfiakkal, a witzzenhauseni gazdasági iskolákkal, meg a többi kis mérgelőddel nincs okunk sokat foglalkozni.

Hogy az életerős, magyar nemzeti kultúra nagy száka a németek szemében, az nem ujság előttünk. S büszkék vagyunk rá, hogy így van.

De tájékozatlanság és rosszakarat kell

TARCA

Éjféle mese.

Irta: Domokos László.

Együtt ültünk mind a hárman, éjszaka-imádo sötétségesek és persze, szerelemről folyt a beszéd.

Iszerszemű volt akkor is az ég és langyos melegség áradt szét a levegőben, valamikor kóbor szellő jött a pusztá felől, az hozta, és hizelegve, enyhén, titokzatosan csapta meg arcukat a vadvirág szelid illata. Távolról felelgető kutyaugatás hallatszott az álmódó éjszakában. A föld pedig, a barátságos, hűsleges, szerető alföldi homok szinte lélekzett és olykor-olykor hallgató ajakkal figyeltünk az ő megejtő, csodálatos sóhajlásaira.

Halvány világu lámpa lobogott az asztalon. Valamelyikünk arról beszélt éppen, hogy az érzések superlatívusa éjjel születik meg, a csönd és elhagyatottság őszinte barátai a lélek szárnyalásának és a kedélyre ható sok és nagy fogalom: megalázkodás, nyíltság, eltörpülés a végtelen előtt, — mind ilyenkor ragadja meg a fantáziát. A világosság a gondolkodás, a józan fontolgatás, éjjel csupa ábránd, csupa őszinteség és melegség az ember. Hogy éjjel még a szerelem is más . . .

A szöke, csöndes szolgabíró idegesen mozgólódott.

— Mit tudtok ti ahhoz? — kérdezte lené-

zően. Gyanítás és fantazmagória az egész. Aztán még se értem, hogy tulajdonképpen miről akartok szólni. Csak úgy hámozgatom a szavakból, sejtem is egy kicsit, ugy-e, a nagy sírig tartó impressziókról locsogtok? Hát majd én elmondom, hogy mi az . . .

Erős, robusztos ember volt a szolgabíró. A csöndes természetéért szerettük. Olyan érdeklődve, bizalmasan, szinte pompásan tudott hallgatni, hogy mi is csak elhalgattunk azonnal, lesni a szavát, ha egyszer megindult.

Már indul is.

Érdélyben voltunk nyaralni, a feleségem meg én. Kezdtük lenni Homorózon, onnan sorba jártuk a székelyföldi fürdőket, és végre Borszéken állapodtunk meg egypár hétre. Akkor láttuk először, gondolhatjátok, hogy miért ragadtunk ott.

Kétéves házasságunk volt, tul a fiatalos lángoláson, de — tudja Isten, olyan megsokott volt nekünk a mi kedves, boldog együttélésünk, hogy naphosszat ültünk egy-egy fehér padon, nézve a tó tükrén merengő hattyukat és tervezgettük, szövögettük a jövő ragyogó képeit, mint hajdan, a mátkaságunk idején.

Hiába is mosolyogtok. Ti azt nem értitek még. Az ember napról napra talál valami újat, a feleségében, valami vonzót, érdekeset, kedveset, néha óráig kutat utána, mint a buvár a gyöngy után és szelid türelemmel rakosgatja össze ebből a mozaikszertű, színes kőpből a leg-

ragyogóbb nő jellemet. Szóval: kerestük egymást még akkor is.

A feleségem édes asszony. Hisz ismeritek. Soha sem volt még közöttünk semmiféle félreértés, mindig és mindenben megegyeztünk, mert nagyon is respektáltuk a barátságunk ezt a szent törvényét: az okos enged. Néha megkötötte magát. Olyankor duzzogva csavarta fel egyik ujjára az apró zsebkendőjét és miközben nagyon is igyekezett a tekintetemet elkerülni, minden szónál intett a fejével és halkán ismételte:

— Ezt akarom. Ezt akarom . . .

Hát jól van. Megtettem neki, de olyan szívesen és annyiszor, hogy végre már mosolyos kétségbeeséssel panaszoita:

— Maga igazán agyonszeret egyszer.

Látjátok, itt kisült, hogy én vagyok az okosabb. Meglehet, hogy így is van. De imádtam azt a csöppnyi jószágot, egy kívánságért elmentem volna a világ végére is. Hogy szerettem volna mindig valami nagyot tenni érte! Valami szokatlant, férfiasat, kockára tenni az életemet egy gyenge sóhajért, vagy lehelitem fogytáig küzdeni, dolgozni, csupán egy hálás meleg pillantásáért.

A fürdőben hamar megszerettek bennünket. Volt egy 8-10 főből álló társaságunk, ismerős családok mind, azokkal jártuk a rengeteg fenyveseket. Mert fenyőből áll ott az egész világ, havas alján, völgyben, szorosban, fensíkon, mindenütt sudár, tülelű és illatos fák törnek az ég felé, szinte nem is lehet in-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

hozzá, hogy mindannak vak üldözésével vádoljanak bennünket, a mi német.

Torontálban csak a minap helyezték le Lenau szobrának alapkövét, mely emlékmű éppenséggel nem lesz alkalmas a fenti vád megerősítésére. A Goethe-kultusznak a német nyelvű államok határain kívül aligha van lelkesebb ápolója a magyar tudományos akadémiánál. Emez első kulturális intézetünk palotájának egyik földszinti termét *Goethe-szobává* alakította át, ahol nagyértékű Goethe-kéziratok és arcmások, Goethe műveinek első kiadványai; a nagy német költőre vonatkozó zeneszerzemények és érmek; továbbá egy Goethe-ereklyegyűjtemény van elhelyezve, mely utóbbi Goethe kézi rajzain kívül maradandóságot biztosított még a weimari udvar dalnoka hajfűrtjeinek is.

Witzenhausenről meglehetősen keveset hallott eddig a világ. A lexikonban az áll róla, hogy Cassel porosz kerületben van, a Werra folyó mellett 3216 lakossal, papiros-, dohány-, és konzervgyárakkal. Az ott levő Kolonial-schule sem tette valami híressé a várost, pedig ott ugy látszik a német gyarmati-tudományokon kívül vad magyar gyűlöletre is oktatják az ifjúságot, s ünnepélyes alkalmakkor istentiszteleteket tartanak a Magyarországon lakó németek lelkiüdvéért.

... Szeretnénk tudni, van-e az intézet növendékei között egy *poseni lengyel ifju?*

Mert ha van, akkor menjen el arra az istentiszteletre, és kérje térdre borulva az egek urát, hogy *adjon Németországban annyi szabadságot a lengyeleknek, amennyi a németeknek van Magyarországon!*

* *

TÁVIRATOK.

A francia kulturharc.

Brest, szeptember 13. A büntetőbírósa ma foglalkozott a ploudanieli zavargások miatt vád alá helyezett *Groc* ügyvéd, de a tárgyalást későbbre halasztotta. A mai tárgyalás után a tanító-apácák mellett és ellen tüntetések vol-

tak, a melyeknek folyamán verekedésre is került a dolog.

Szerb kongresszus a horvátok ellen.

Zágráb szept. 13. A karlócai metropolita területén lakó szerbek tegnapelőtt Rumában értekeztetést tartottak, és elhatározták, hogy szeptember 18-ára a nevezett kerület szerb lakosságát Karlovára *általános kongresszusra hívják össze*, hogy állást foglaljanak a zágrábi eseményekkel szemben.

Sztrájkoló bányászok.

St. Etienne, szept. 13. A loire-megyei bányatársaság munkásai következőkép szavazták a sztrájk dolgában 3300 munkás közül 1425 az azonnali sztrájk mellett, 1774 a sztrájk elhagyását mellett szavazott.

Az ipari érdek „tulságos” védelme.

Arad, szeptember 13.

Mialatt a magyar kormány vég nélkül folytatja a kiegyezési alkudozást, sorba megnyilatkoznak az ellen és az egész kiegyezés ellen a hivatott testületek. Legutóbb a szegedi kereskedelmi és iparkamara is úgy határozott, hogy újra fölír, mint már annyiszor, a független gazdasági berendezkedés, az önálló vámterület mellett. És ugyanezt teszik pár nap múlva az összes magyar kereskedelmi és iparkamarák, melyek jövő vasárnap Debrecenben tartanak országos gyűlést és a napirend sulypontját erre a kérdésre helyezik. Erre a kérdésre, mely most első vonalban foglalkoztatja az ország közönségét és közvéleményét.

Szerencse, hogy már eljutottunk ennyire. Eljutottunk oda, hogy a közönségünket komolyan érdekli az ország megélhetésének és boldogulásának kérdése. Mert valljuk meg, nem oly régi még ez a jelenség. Mi, ugynevezett politikus nemzet, könnyelműek voltunk épp a legfontosabb részében a politikának. Epp a közgazdasági politikában, melyhez kevesen értenek kellő alapossággal. Kevesen még a törvényhozók sorából is. Vagy tán ott a legkevesebben. Hiszen száználmas dolog, ha megfigyeljük, mennyire tájékozatlanok a képviselő urak a vámközösség és vámonállóság hatásainak,

eredményeinek ismeretében. Csupa közhelyet beszélnek a legtöbben, ha erről a legnagyobb fontosságú dologról van szó, holott adatszerűleg igazolni lehet, valóságosan a kétszer kettő bizonyosságával, hogy Magyarország anyagi sorsa pár év alatt mily előnyösen alakul át, ha végre áttérünk a népek és nemzetek természetes jogára, az önrendelkezésre.

Adatszerűleg bebizonyították ezt a kereskedelmi és iparkamarák képviselői az évek előtt tartott vámtarifa-ankéten és adatszerűleg kimutatják ezt most is, újabb fölterjesztéseikben. Annál szükségesebb ez, mert adatok nélkül, alap nélkül, komolyság nélkül ugyancsak hangzanak az eltérő hamis elméletek. Amint elhangzott Pozsonyban, a gazda-kongresszus megnyitására az egyik legünnepeltebb agrárius vezérnek, Dessewffy Aurél grófnak különös észjárásu megnyitó beszéde. Különös főleg abban a részében, ahol a gróf kiegyezést akar Ausztriával, de nem olyat, mint az eddigi.

Szinte hihetetlen volt, hogy Dessewffy Aurél azt mondta volna, amit tegnap a pozsonyi sürgöny-tudósítások közöltek. Pedig azt mondotta csakugyan. Most már az agráriusok lapja adja közre a beszédet szó szerint. És így valósággal ezt nyilatkoztatta ki: „az eddigi vámtarifában és szerződéseken azt láttuk, hogy nincsenek mezőgazdasági érdekeink kellőleg megóva és az ipari érdekek tulságos védelmével szemben sem volt meg az arány a mezőgazdasági termelés érdekeinek megvédésében.”

Tán fölösleges, hogy ennek a nyilatkozatnak tarthatatlanságát bizonyítsuk. Egyszerűen neveteges, de azonkívül megdöbbentő is, hogy a magyar főur az ipari érdekek tulságos védelméről panaszkodik. Jól értsük meg: a magyar ipari érdekek tulságos védelméről. Vajjon mit szólnak erre a magyar iparosok? Ők is nyilatkozzanak: érzik-e a tulságos védelem boldogsággal elárasztó áldásait? Nyilatkozzanak, hogy könnyen élnek-e, boldogulnak-e, gazdagszanak-e a tulságos védelem halása alatt, melyet sajnálni tetszik tőlük Dessewffy Aurél grófnak.

És sürgős ez a nyilatkozat, nehogy az agráriusok egyoldalú kinyilatkozásának nyomán haladjon a kormány.

nen elképzelni, hogy hogyan fér meg ott egymás mellett a sok fenyő. Egyszer annyira meguntuk már őket, hogy szinte vágyakoztunk igazi tenyérnyelvű, susogó, árnyas erdők után, amilyenek arra mifelénk is vannak és ha figyelve halad bennük az ember, még hallja is a beszédüket.

Igy indultunk el kirándulásra, a Kelemen havas rengeteg cserfái közé. Egyik kirándulás olyan, mint a másik, nem is azt akarom most elmondani. De mégis emlitenem kellett, mert akkor történt meg először, amitől rettegtem: nem értettem meg az asszonyomat.

Már jöttünk vissza, alkonyodó őszi délután, mikor azt mondom egyszer neki:

— Maga szokatlanul hallgatag ma. Margit. Szinte fölriadt rá. Vidámságot erőszakolt magára és élénken felelte vissza:

— En, ugyan hogy jut erre a gondolatra. Kissé fáradt vagyok, az igaz . . .

Egy pár lépéssel odább, csak azért, hogy szóljon, megint beszélt valamit.

— Ez az Adorján doktor, ugy-e, nagyon szellemes ember? Mindenhez ért a világon: muzsikál, ír, öt nyelven beszél, ért a politikához, színházhoz, talán még a gazdasághoz is. Mondja gazdag ember?

— Nem tudom. Most láttam először.

— . . . és tetszik? . . .

Ez szeget ütött a fejembe.

— Miért kérdi?

— Csak úgy!

Most már én gondolkodtam valamin erősen. Egyszerre eszembe jutott, hogy mennyire

nem törődtem aznap a feleségemmel, hogy egész délután talán nem is beszéltem. Ellenben az a hiuzsemű doktor ott forgolódott körülöttem minduntalan, tartotta szóval és talán . . . el is kápráztatta ezt a nyeresékesen naiv, ábrándos teremtet . . . Csodálatos! Hogy az eszembe jut most utólag minden apróság! A bucsuzásnál is, hogy hívta holnapra, szelíden, egyszerűen, az ő elfogult, csodálkozó nézésével.

Bomlani kezdett előttem a világ. Megrettentem önmagamtól. Ti persze, mindentudók, azt hiszitek, hogy féltékeny voltam. Dehogy. Az én jámbor asszonyom szentebb volt az imádságnál is, tisztább a hónál és erősebb mindnyájunknál.

De megrettentem attól a kétségbeesítő gondolatától, hogy hátha elvesztem már egy érzését, egy szelíd, parányi, édes gondolatát, hogy nem én leszek már ezután csöndes álmodozásainak részese, vágyainak rabja, sóhajának boldondja . . . És ha elmegyünk is innen akárhova, a lelke visszakalandozik ide a hegyek közé és én nem tudom őt többé megtéríteni soha . . .

Az agyamban örült zakatolással kergették egymást ezek a gyötrő gondolatok. A mint ha zaértünk, bementem a szobámba és értelmetlenül, gyámoltalan ürességgel a szivemben bámultam ki az ablakon. Vége, vége! Hát a szerelem is elfogy egyszer. Semmi sem örökkévaló. Az angyal is csak néhány évig az, de nemsokára jön a józanság kora és ő nem lesz már

semmi más, csak asszony . . . Az ifjúság hátára ez!

Lassan felbontogattam a leveleimet. Semmi baj, készülnek otthon a szürethez, jó volna már hazamenni, mert lopja a sok cseléd a gazdát. Jó volna! Bár soha ki se mozdultam volna az én akácás viskómból, nem sürgetne most a lelkembe egy süketítő, erős, zajongó rémkialtás: haza, haza!

Egyszerre valami ötlött az eszembe. Benyitok a másik szobába, az asszony épp vacsorát akart készíteni.

— Margit, megyünk haza. Baj van otthon. Félóra múlva itt a kocsit az ablak előtt.

Hej, de nehezen ment ez a pár szó. Mintha nem értette volna meg mindjárt. Megállt, rám nézett, még az a dolgos két keze is megmerevedett és szinte megszakadt a lélekzete.

— Most, éjjel?

— Most.

— Tudod, hogy hol az állomás?

— Száznegyven kilométer. Sok, de menni kell. Azonnal.

Nem volt egy szava sem. Csak összerakta kicsinyke holminkat, csendesesen készülődött és nemsokára mondta is, hogy most már mehetünk. Akkorára kocsit is kerített. Rengeteg pénzt, egész kis vagyont kért a furfangos góbbé, de még én örültem rajta, hogy eljött. Azután megindultunk az éjszakában, úgy kilenc óra felé.

Tudjátok, hogy mi az: Egy boldogtalan asszonnyal neki indulni a görgényi havasoknak éjnek idején, mikor alszik már arra az

Egyről-másról.

(*Őszi hangulat. — A Nagyasszony emléke. — Kiállítások, kongresszusok. — A „Köbi-kaszinó.” — A miniszterelnök portása.*)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 13.

Most már, hiába is tagadnók, ősz van. Hidegebb a napfény, korábban köszönt be az est, az árnyak megnőnek és hűvös szellő kényszeríti rá, hogy fölhajtsuk a kabátunk gallóját. A szivekre pedig reászállt a korai ősz minden szomorúsága, melankóliája. A szerkesztőségek asztalain halomra gyűltek az őszi versek s ha a hervadás hangulata ilyen szapora lesz továbbra is, az őszi dalokban, akkor nem kell félni a téltől: lesz fűteni való elég.

Hullnak hulldogálnak a falevelek és nemsokára megjön a köd is, a sűrű, nyirkos őszi köd és elföd minden színt, minden fényt, meleget és ragyogást, a mivel a nyár megajándékozta a színre és hangulatra szomjas emberiséget. Mondjunk búcsút az álmok éjszakáinak, a szeptemberi alkonyat hűvönssége a valóságra int.

Hogy beleillik az ősz fájdalmas hangulatába a mi szomorúan nevezetes szeptemberi ünnepeink, a melynek fordulóját a héten ültük meg kegyeletos emlékezéssel! Hogy rendült meg az egész ország valami rettentő fájdalomban, mikor hírül jött, hogy elvesztettük a legnemesebb, legjobb asszonyt, Magyarország áldottszívű királyasszonyát. A kegyetlen hirre fölajdult az ország s megreszketett völgy, halom, és róna. E héten, a genfi merénylet gyászos évfordulóján, a megdicsőült nagyasszony emlékének áldoztunk s a szomorú emlék kiloptott szívéből minden verőfényt, a mit itt felejtett a nyár.

De a nyárnak ime vége és egyszerre nagy lüktetéssel indult meg az élet az egész vonalon. Mintha mindent, a mit a holt szezon alatt mulasztottunk, egyszerre akarnánk behozni. Kiállítások nyílnak meg az ország nyugati és déli határszélein és a kongresszusoknak se széri, se száma. Volt gazda-kongresszus, molnárok erdőtisztek, orvosok kongresszusa s a jó ég tudja, miféle kongresszus még. Szóval a tanácskozások hete volt a múlt hét; hogy a sok beszéd talajából ki fog-e sarjadni valami eredmény-virág is, az már más kérdés. Majd megvállik

egész világ és csak az Istenkisértő vakmerőség virraszt egy csöndesen poroszkáló parasztszéken! Gyönyörű, mámorító volt az éjszaka. Holdvilágnak is kellett volna lennie, de abból nem láttunk semmit, állandó felhőfátyol kötötte be a szemét és csak úgy halványan derengett előttünk a fehér erdei út. Ilyen bámulatosan sejtelmes, tompán ragyogó volt az éjjeli levegő most, csakhogy szeptemberbe fordult már az idő és a havasokról csipős lehellete jött felénk az ormokon pihenő székelő Eolusnak.

Hogy összeszorul ilyenkor az a néhány ember, akinek közös sorsa fölött csak a hatalmas erős gondviselés őrökdi fenn, valahol a képzelhetetlen magasságokban! Messziről rejtett hegyszakadékokból hosszú, vontatott üvöltés hangzott felénk. Az asszony ilyenkor megrettenve kérdezte:

— Mi az? Kutya?

— A'biz toportyán féreg, asszonykám, — mondta a góbé. — Lesz velük baja odafenn a pakulárnak, mert neki szól ám ez a finom muzsika . . .

Es a mint tovább mentünk, mindig jobban be az éjszakába, messze elmaradt a lakott vidék és csupa nyers természeti erő varázslatos bűbája nehezedett a mellünkre, elszorult a szívünk, és valami tiszta, kimondhatatlanul édes vágyakozás vont bennünket egymás felé, közelebb, még közelebb, érezvén, hogy mi már így fogjuk végigjárni az egész életet . . . És ekkor történt az, amit talán nem is tudok elmondani nektek. Magától jön ez az érzés, hirtelenül, meglepően. Az ember egyszerre valami

Nem más az ilyen kongresszus, mint a nagyok iskolája, a felnőttek, a kik összegyűlnek, hogy meghallgassák egymást s a hallottakból tanuljanak és tapasztaljanak. Iskola biz ez, a mely az idejére nézve is alkalomszerű, tartván az iskolai év elején, hogy majd, ha bezárul az esztendő, az eredmény megmutassa, ki mennyit okult a leckéből.

Szóval az élet tanulóinak iskolája is csak olyan, mint az ifjaké: tanulni s aztán vigyázni kell. Egyelőre azonban csak tanulni kell. Főleg az ifjúságnak. S folyik is már a tanulás erősen s hogy semmi kétségünk se legyen az iránt, hogy az iskola él és működik: megszületett az első iskolai affér is. Arról a nagymező utcai tanárról van szó, a ki nem találván más módot, úgy helyezte el az I. a), b), c) és d) osztály növendékeit, hogy az a) és b) osztályba tette a katolikusokat, a c) és d) osztályba pedig a zsidókat. A diákhumor el is keresztelte már ez utóbbi két osztályt „Köbi-kaszinónak.” Szóval a professzori bölcsesség kitett magáért. A kik a politikát intézik, mindenben a legliberalisabban intézik a felekezeti ügyek dolgát, hogy semmi surlódás ne legyen, hanem teljes összhangzatos béke. Ám a míg a politika vezérlő férfiai csinálhatnak akármit, addig jön egy tapintatlan tanár és a saját külön politikai esze szerint széparál felekezetek szerint s elrontja, a mit okos fej kieszelt.

Ha már a politikáról van szó, eláruljuk, hogy ki most a legkeresettebb politikus ez országban. Semmi kétség, a *miniszterelnök portása*. Ez a jó ember fogadja mostanában a honatyákat és a lapok politikai tudósított. Ő ad fölvilágosítást a felől, hogy ki járt a miniszterelnöki palotában, ki volt, ki van és ki lesz a miniszterelnöknél. Mert fontos ám ezt tudni annak, a ki tudnia akarja, hányadán állunk a kiegyezéssel. Nagy megbecsülésben is van most része a derék portásnak mindenfelé, sokan a véleményét is megkérdezik s alighanem ő az a sokat emlegetett „lapunk egyik előkelő barátja”, a ki az ujságok tudósítói előtt rendszeren nyilatkozni szokott.

Szóval: ő a „beavatott hely”, a „jól értesült kör”, az „illetékes forrás” stb. s mindezek tetejébe még — portás is. Az Isten éltesse!

ismeretlen melegséget érez a keblében és megnyílik a szive és csak úgy patakszik belőle az érzés, szeretné az egész lényével átölelni, megégetni az ő szerető párját, hogy elmondja neki megéreztesse vele legutkosabb és legragyogóbb eszményeit

Mikor már azt hittük, hogy mindent elmondunk egymásnak, egyszerre megnyílik valami rejtett csatornája az örökkévalóságnak és pazarul ömlik belőle a poézis kifogyhatatlanul csörgedező kristályvize . . . Szó, beszéd nem is igen kell ide. Csak azt érzem, hogy a mellettem ülő, édes asszony gyöngéden odahajtja fejét a váliamra és megreszketeti a lelkemet ez a néhány hang:

— Kis uram, ugy-e, már nincs semmi baj? . . .

És visszasimogattam az arcát, szerelő, meglep pillantással:

— Nincs, nincs . . .

Arra lehajtja a fejét és a hogy megindulnak a könyvei, remeg belé az egész teste, elfojtott zokogása hallik és érzem, hogy csendesen, pihegve odanyugtatja vergődő lelkét az összefogott kezeim közé, hálásan, mindörökre . . .

Soká ültünk még együtt, mind a hárman éjszaka imádó szövetségeseink. Nagyon fordult odafönn a göncölszekér és valami suhanó szellő szeliden rázogatta arcunkra a hervadó levelet.

— Menjünk aludni!

Országos iparkiallitás Aradon

(Az aradi ipartestület nagyszabású terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Nagyszabású tervnek eszméjét penditi meg az aradi ipartestület. Mozgalmat akar indítani annak érdekében, hogy Aradon *nagyszabású iparkiallitás rendeztesék* az ország minden részéből való iparosok részvételével.

Ez az iparkiallitás, melynek eszméje most merült csak fel, országos lesz, bár a cimben ez nem lesz kifejezve.

A rendezendő iparkiallitás címe: „*Alföldi iparkiallitás Aradon.*”

A kiállítás eszméjét több fontos körülmény támogatja. Aradon néhány év óta az ipar terén sulyosan érezhető pangás állott be. Ezt az iparosság vezetői természetesen nem nézhették összetett kézzel, hanem keresték az orvoslás eszközeit.

A sulyos ipari pangásnak két oka van. Az egyik az Arad vikékén lábrakapott s tulságba vitt lokálpatriotizmus. Az aradi építő-iparosok még néhány évvel ezelőtt nemcsak Aradon és Aradmegyében, de az ezekkel szomszédos megyékben is uralták a helyzetet. Alig volt meszsze vidéken épület, melyet nem aradi iparos épített. Mikor kiadták a jelszót, hogy pártoljuk a helyi ipart, az aradi építő-iparosok visszavonultak Arad városra. Másutt csak nagy ritkán kapnak ma már munkát.

A másik oka a hanyatlásnak a *vigéctörvény*. Különösen és főképpen a butoriparnál mutatkozott a vigéctörvény miatt nagy visszaesés.

Például az aradi *butoriparosok* nemcsak az egész Délmagyarországot, hanem még Erdélyt is elárasztották butorokkal, hirt és nevet szegezve ekként az aradi iparnak.

Mióta azonban az aradi butoriparosok megbizottjai nem gyűjthetik vidéken a megrendeléseket, azóta az aradi butoripar válság előtt áll.

Most arra törekszik ez ipartestület, hogy Aradot vidéki ipari empóriummá fejlessze, ami főleg azért szükséges, mert Budapest a vidéki ipar rovására rendkívül kifejlesztette a maga iparát s lehetetlenné teszi a vidék versenyét a fővárossal.

Az aradi iparosoknak tehát meg kell mutatniok, hogy első helyen állnak, ide kell édesgetniök az ország összes iparosait, hogy megmutassák a fogyasztó közönségnek az aradi ipar fölényét a többi felett.

Ezek az indokok tették szükségessé az iparkiallitás rendezését Aradon.

Az ipartestület vezető férfiai örömmel karolták fel a tervet. Az ipartestület hétfői ülésén el fogják határozni, hogy az illetékes embereket és hatóságokat, a kereskedelmi és iparkamarát, a kereskedelmi testületet, a főispánt, a polgármestert a kiállítás ügyének támogatására kéri fel. Együttal megkeresik a kormányt anyagi hozzájárulás végett.

A kiállítást az *1904. évre tervezik* s valószínű, hogy a *törvényszéki palota* és a *nyári színház között* elterülő Marosparton lesz a kiállítás. Ha ez a hely nem lenne kapható, akkor a *városliget* s a *vásártér* lesz a kiállítás területe.

A kiállításon, mint említettük, az összes magyarországi önálló iparosok és gyárosok részt vehetnek, de csak olyan tárgyakat bocsáthatnak versenyre, melyek kizárólag honi termékek, s melyek az iparnak bizonyos fejlődését mutatják.

Legutoljára 1890-ben volt Aradon ilyenmü kiállítás. A most rendezendő kiállítás azonban sokkal nagyobbak és terjedelmesebbnek ígérkezik, mint az előbbi volt.

A szerb királyi pár az orosz cár előtt.

(A szerb alkotmány felfüggesztés előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A szerb királyi párnak tervbe vett oroszországi utjáról érdekes diplomáciai szenzációkat táviratoznak.

A konakban visszafojtott lélekzettel várják azt a napot, melyre az oroszországi utat végérvényesen kitűzik. Nem mintha ez az út akármilyen állampolitikai előnyökkel járna. Sándor király tisztán azért ragaszkodik a fogadtatáshoz, mert ez házasságának megadná a nemzetközi áldást, és feleségét, akin még most is rajongó szeretettel csügg, Szerbian kívül is udvarképessé tenné.

Az a bizonytalan állapot, melyben Drága királyné az idegen hatalmasságokkal való viszonyában van, okozza hogy a királyi pár semmiféle külföldi utat nem mer kockáztatni, holott a királynak a legelső orvosok hosszabb karlsbadi kurát ajánlottak, és hogy a különben viruló egészségu királyné utolsó reményét Francensbadba veti.

Ha már most a volt özvegy Masint Livádiában a cári pár fogadja, akkor nem zárulhatnak be előtte a többi udvarok kapui sem.

Csakhogy mindazok után, amik eddig a szerb király házassága óta történtek, a konakban az illetékes helyről jövő félhivatalos biztatások dacára is még mindig némi kétely uralkodik.

Sándor király most tehát a jelen órákban egész csöndben készülődik, hogy az utazás további elhalasztásának esetén Pétervárnak, a külpolitika és evvel együtt a belpolitika terén leendő teljes színváltozással, megadja a feleletet. Minthogy azonban ilyen színváltozás a nép akaratával a multban és a jövőben egyaránt homlokegyenest ellenkezik, legközelebb nyílt vagy titkos alkotmány-változást fognak rendezni.

Egy bécsi lapnak Pétervárról feladott távirata a cár végleges határozatát hozza, amely szerint a szerb királyi párt Livádiában fogadja.

TANÜGY.

A tanítók gyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Érdekes ülése volt ma az Aradvidéki Tanítóegyesület igazgatóválasztmányának, melyre az egyesület tagjai közül igen sokan megjelentek.

Az ülés megnyitása után az elnök részletesen számolt be az egyesület által a kiskorúak erkölcsi védelmében indított mozgalom sikeréről. A Tanítók Országos Bizottsága elfogadta az egyesület indítványát is. Így most már az ügyet nemsokára törvényjavaslattal intézik el.

Ugyancsak részletesen ismertette az Eötvös-alap és az Országos Bizottság válságát is, melyet azonban Ujváry Béla és Somlyay József megválasztásával egy időre sikerült eltolni. Vannak ugyan még, kik ezzel a választással megelégedve nincsenek, de a tanítóság többsége, különösen a vidékiek, nem fogják engedni, hogy ez intézményeket személyi harcok akadályozzák meg fejlődésükben.

A tanítók fizetésrendezésénél általános volt az az óhaj, hogy a tanítókat is osszák be az állami tisztviselők közé 1400 korona kezdő fizetéssel.

Ezután foglalkozott a választmány azzal, hogy Kossuth Lajos emléke iránti kegyeletének mily módon adjon kifejezést. Erről lapunk más helyén írunk.

Az évi közgyűlést október havában fogják megtartani Aradon. Itt mutatják be az egyesület új alapszabály-tervezetét, a melynek előnye az lesz, hogy az egyesület tagjai egyúttal tagjai lesznek az Eötvös-alapnak is.

Az ülésen jelen voltak Kovács Vince elnöke alatt: Haller Józsa, Ursitz Darinka, Iritz Aranka, Reinitz Anna, Bokor Alajos, Szöllösi István, Christián János, Steinbruckner Ferenc, Czobor Ottó, Almási Pál, Wagner Ágoston, Cziráky Márton, Fülöp Endre, Maurer Mihály, Grünbaum Miksa, Pataki Sándor, Gregus István, Lautner Mátyás, Neidenbach Ödön, Kovács Ferenc, Hoffmann Miklós, Schwiagl Gyula. Pareán János, Korom József és Kómives József.

Bukarest botránya.

(Egy leánykereskedő és egy ellenzéki ujság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A román főváros közönségét élénken foglalkoztatja egy leánykereskedő botránya, amelynek ügyébe egy lap is belekeveredett.

A bukaresti rendőrség zsarolási kísérletnél lepte meg az „Adeverul” egy munkatársát és kiadóhivatali hivatalnokát, kiket letartóztatott. Ezt helyesen tette, mert a hírlapírói zsarolás ellen alkalmazott szigor mindenütt helyesléssel fogadók. Csakhogy, sajna, az az egyéniség, kit a rendőrség az „Adeverul” embereinek kalózkodása ellen oltalmába vett, nem olyan ember, a ki részvétet érdemelne.

Az illető neve Ausbruch, kinek sokoldalu gonosztevői pályafutásánál nemcsak az „Adeverul”, hanem több más lap is a visszautasító részletek egész sorozatát hozta nyilvánosságra. Tanuvallomások és iratbizonyítékok azzal terhelik ezt az embert, hogy egy bukaresti fiatal leányt csábított el anyjától és Buenos-Ayres-ba, honnan aztán különböző bűncselekményei miatt menekülnie kellett — egy rosszhírű háznak adta el.

Az „Adeverul” egy munkatársa és kiadóhivatalbeli hivatalnoka ajánlatot tettek a gonosztevőnek, hogy jó pénzért megakadályozzák, hogy gonosztevéiről további cikkek megjelenjenek. Ausbruch ezt tudomására jutatta ügyvédjének, ki egykor prefektus volt és jelenleg a kormánypárt tekintélyes tagja és ez utóbbi, összakötetései révén kieszközölte, hogy a két zsaroló, kik a zsarolást lapjuk tudtán kívül üzték, saját vermébe esett.

A dolognak nem lenne semmi különös fontossága, de mégis sajtóságos világosságot vet a bukaresti rendőri állapotokra, hogy az államügyészség egy ellenzéki lap két alárendelt alkalmazottjának a leleplezése végett egy hírhedt gonosztevő segítségét használja fel, ki egy egyszerű zsaroláznál sokkal súlyosabb bűn miatt van vád alá helyezve. Ezzel az eljárással a rendőrség azt a gyanuját kelti fel, hogy egy neki kellemetlen lap megrendszabályozását sokkal fontosabbnak tartja, mint egy közveszélyes gonosztevő üldözését, kiről az ellenzéki lapok azt állítják, hogy csak azért van még szabadlábban, mert pénze van és mert ügyvédje befolyásos tagja a kormánypártnak.

Mint Bukarestből ez ügyben újabb jelentik, az „Adeverul” két letartóztatott alkalmazottja, Castelan munkatárs és Munteanu kiadóhivatali tisztviselő biztosítékot ajánlottak fel szabadlábba helyezésük fejében. Miután Ausbruch 50.000 lei kárpótlást követel, Stelian Popescu vizsgálóbíró ez összegben állapította meg a két letartóztatott által letétbe helyezendő biztosíték nagyságát. Persze ezek nem képesek ekkora összeget beszerezni, s miután az „Adeverul” tulajdonosa, Const Mille nem mutat

hajlandóságot értük ez összeget lefizetni, tehát egyelőre a hüvösön maradnak. Ami Ausbruch ügyét illeti, Savescu vizsgálóbíró, ki a vizsgálatot vezeti, tegnap 15 tanut hallgatott ki ebben az ügyben.

Vizsgálat

a dévai mandátum ügyében.

(A Kuria határozata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 13.

A királyi Kuria a dévai mandátum ellen benyújtott petíció ügyében elrendelte a vizsgálatot.

Amikor a torontáli főispánná kinevezett Bethlen Miklós gróf helyébe Barcsay Kálmánt nevezték ki Hunyadmegye főispánjává, ezzel megüresedett a dévai kerület mandátuma. A május 30-án tartott választáson gróf Thoroczkay Miklóst választották meg dr. Réthy Lajos tanfelügyelővel szemben, aki 155 szavazattal maradt kisebbségben. A vesztes párt megvesztegetés, etetés-itatás és a választás elnökének törvényszegése miatt petíciót adott be, melyet kedden Paiss An'or elnöklésével kezdett tárgyalni a Kuria választási tanácsa.

A petíció szerint mikor a dévai mandátum Barcsay Kálmán főispánná történt kinevezésével gazdátlanra vált, a hunyadvármegyei új főispán gróf Thoroczkay Miklósnak megígérte, hogy örökösévé teszi. Első orban megnyerték céijuknak Farkas Béla dévai ügyvédet, akinek közjegyzőséget, mandátumot és egyéb ajándékokat ígértek. Farkas, bár a választás elsőke volt, valóságos kortesszolgálatot teljesített, elkísérte a jelöltet utjaira s a választás napján számos törvénytelenéget követett el, csakhogy jelöltjét győzelemre juttassa. Az etetés-itatás oly hallatlan mértékben folyt, mintha nem is lenne új törvény a választásról. A korteslakomákon, melyet mindenütt Thoroczkay pénzén rendeztek, ott volt a jelölt, a mostani képviselő is, kísérve a közigazgatási tisztviselők gárdájától. A peticionálók meghatalmazottja a részletek felsorolása után arra kérte a kuriát, hogy az abszolút okok alapján mondja ki a választást érvénytelennek, esetleg a relatív okok figyelembe vételével jelentse ki, hogy az abszolút többséget Réthy Lajos kapta.

A győztes párt viszont ellenkérvényt adott be, azt hozván fel, hogy a tanfelügyelő ellenőrzése alá tartozó iskolákban megbuktatással fenyegette azokat a gyerekeket, akiknek szülei nem szavaznak Réthyre.

A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a gróf Thoroczkay Miklós orsz. képviselő mandátuma ellen beadott petíció dolgában a kuria I. választási tanácsa ma délben hirdette ki határozatát. A kuria a petíció több vádjára vonatkozólag elrendelte a bizonyítás felvételét.

Elrendelte annak bizonyítását, hogy Thoroczkay Hompol fuvarosnak 40 koronát fizetett fuvardijban, hogy a főkortéseknek pénzt adott szavazatok vásárlására, több etetési-itatási esetre, a választási elnök visszaéléseire, továbbá a főispán és szolgabírák presszióra vonatkozólag.

Elrendelte a kuria a bizonyítást az ellenkérvényben felhozott etetési-itatási, vesztegetési esetekre és a barátoknak azon fenyegetéseire vonatkozólag, hogy a választók gyermekeit mind megbuktatják, ha nem Réthyre szavaznak. A vizsgálat teljesítésével kolozsvári kir. táblát bizta meg a kuria.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* Az aradi színház tagjainak névsorát Zilahy előleges színházi jelentése nyomán a napokban közöltük. Mint az igazgató most értesít, jelentéséből véletlenül kimaradt a kar néhány tagja. Kimaradtak a női karból: H. Fekete Aranka, Jákey Aranka, Hajnal Ilona; a férfi-karból: Kőszeghy Károly, Nagy Sándor. A női kar tizenhat, a férfi-kar 15 tagból áll.

* A színházi plakátok. Zilahy Gyula színházigazgató bemutatta a tanácsnak azokat a táblákat, melyeket a középületekre akar elhelyezni a kiragasztandó színlapok számára. Az igazgató a középületekre harminc ilyen táblát tervez, míg a magánházakra hetvenet. A tanács a táblamintát szerfölött nagynak találta, s az engedélyt nem adta meg.

„Törvényes intés” Kossuth esküvéje miatt.

(Egy Kossuth-relikvia.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Érdekes relikvia került most nyilvánosságra Feichtinger Elek dr., a közigazgatási bíróság ítélelbírája révén, annak a hivatalos levélnek fotográfiái másolata, amelyben Pest vármegye egykori alispánja Dubraviczky Simon megint Feichtinger Domokos pestbelvárosi plébánost, aki összekette Kossuth Lajost és Meszlényi Teréziát. Azért részesült megintésben, mert a vegyes házasságnál *passiv assistentiá*-val járt el. Az intő levél így szól az eredeti helyesírással:

Fő Tisztelendő Prépost

Feichtinger Dominikus Urnak,

Szabad Királyi Pest Belvárosi Egyház Lelkészenek ezen Intő Levél törvényesen adassék.

Intendő Pesten.

Ajánlom hivatalbeli szolgálatomat a Fő Tisztelendő Urnak!

Tábla Bíró Fáy András, Gróf Ráday Geodeon, Tábla Bíró Szombathelyi Antal, és Szentkirályi Móríc Urak — mint Kossuth Lajos Ur, és Meszlényi Terézia Kis-asszony egybekelésére meghívott Tanúk, Tekintetes Pest Megye Rendeinek panaszkép azt adák elő: miképp Fő Tisztelendő Ur nevezett jegyeseket minden jelen voltak botrányára, a R. Catholica Egyház szokott szertartásai elmellőzésével Papiak egyik mellék szobájában akkép eskette egybe, — hogy tőlük a R. Catholica hit tanjai e Sacramentomi kötésénél nélkülözhetlen áldást *mehtagadta*,

Mivel pedig Honi élő Törvényeink, jelenen pedig az 1781. évi 26 ik Törvény Cikkely világosan rendelné: hogy a Vegyes házasságoknak a Római Catholicus Lelkészek előtt kellessék kötetni, s azok ellenében bár melly akadályt gördíteni tilos legyen.

Annál fogva Nemes Pest Megyének közelebb mult 1840-ik Évi 6470-ik számú végzése erejév 1847-ik év 14-ik Törvény Cikkely rendelkezése szerént — ezennel törvényeszerűen megintem a Fő Tisztelendő Urat, hogy panaszolt esketési eseményt — általa legjobban esmért uton helyrehozni, s ekképp kérdéssé panaszt — jelen törvényes intést végrehajtó Törvényes bizonyosság előtt megszüntetni törvényes köteletségének tartsa. — Többire e törvényes — intés következményét kézhezadásától számítandó 15 nap alatt várván — vagyok, Pesten, Január 24-én, 1841.

a Fő Tisztelendő Ur —

hivatalbeli szolgálja
Dubraviczky Simon,
Pestmegye alispánja.

Ennek az intőlevélnek eredetije a közigazgatási bíró ur édesatyjának, Feichtinger Sándor dr. kir. tanácsos, Esztergom város volt főorvosának kezében van a ki 1840-ben kapta az orvosi diplomát a pesti egyetemen s a ki az esetre még ma is igen jól emlékszik, mert

ővösnövendék korában nagybátvjánái, a pestbelvárosi plébánosnál mindennapos volt. Főntartotta vele rokoni összeköttetését akkor is, a mikor Feichtinger Domokos már pozsonyi kanonok volt. Emlékszik, hogy Feichtinger Domokos az intőlevélben kívánt *helyrehozást* nem teljesítette, a miért hatszáz forint birságra ítélték, a mely összeget az akkori primás, Kopácsy János fizetett meg helyette.

Száz babérkoszorú.

(Levél az aradi honvédegyesülethez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A ki majd megírja a történetét annak a nagyszerű ünnepnek, a melylyel a magyar nemzet Kossuth Lajos születésének százéves fordulóját megüli, több olyan epizódot örökíthet meg, a melynél a hazafias lelkesedés eredeti, meghatározó formát talált az ünneplésre. Ezek között az epizódok között érdekesség, mint a hazafias megnyilatkozás dolgában az első középváló lesz az a mód, a melyet Sárvány Samu, szilágysomlyói polgár keresett a maga kegyeletének lerovására.

Ezt a módot elmondja az alábbi levél, a melyet Sárvány Samu az aradi 1848/49 es honvédegyesület elnökségéhez intézett. Szól a levél eképen:

Tekintetes Elnök Ur!

Van szerencsém b. tudomására adni, hogy Kossuth Lajos hazánk nagy fiának születése százéves évfordulójára elhatároztam, hogy száz babérkoszorút helyezzek el a nemzet nagyjainak szobraira és sirjaira.

Ezen koszorúk közül harmincat szántam Arad városának. A tizenhárom vértanú szobrára tizenhárom tesztek. Lenkey János sirjára egyet, a honvédek sirjára egyet, a vesztőhelyre egyet; ez összesen 16.

Tehát kérem, méltóztassanak engem értesíteni tizennégy 1848/49-iki tisztról, a kik Aradon vannak eltemetve. De olyan sírokat méltóztassanak lehetőleg megjelölni, a kiknek sirjaira könnyen rátalálhatok, ha Aradra utazom a sírkoszorukat elhelyezni. Sziveskedjék mindenik tisztnek a nevét följegyezni, a kik ezen 14 koszoruból részesülni fognak.

A tek. elnök urnak

alázatos szolgálja

Sárvány Samu,

(Szilágysomlyó.)

Az aradi 1848—49-iki honvédegyesület teljesítette a derék szilágysomlyói ember kívánságát, de összesen csak két sirt tudott megjelölni, mint a melyben szabadságharcos honvédtisztek nyugszanak. Ezek: Kosetka Gábor, Hász Sándor, Jankai József, Hortobágyi József, Nagy József, Némethy Károly, Erdősi Augustis Ferenc. A többi hét koszorú valószínűleg már altisztek sirjára kerül.

Főlöszleges dicsérni a Sárvány Samu elhatározását. A vértanúk szobrának, a vesztőhelynek, s a névtelen hősök közös sirjának, Lenkey Gábornak és a többi tisztnek sirjainak legszebb ékessége lesz a koszorú, a melyet Kossuth napján helyeznek az ő kegyeletükre.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívás. Az aradi zenekedvelők egyesülete ma, vasárnap d. e. 10 órakor a városház emeleti kistermében rendes évi közgyűlést tart, melyre az egyesületi tagokat ez uton tisztelettel meghívja az elnökség.

(*) A Jókodv asztaltársaság szeptember 14-én, vasárnap este hét órakor Schriff-rt József vendéglőjében, a Kossuth-ünnep és az évi közgyűlés tárgyában ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

Döntés a tengerszem ügyében.

(Galicia diadala.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 13.

A Galicia és Magyarország határán levő vitás tengerszem ügyében ma döntött a választott bíróság. A bíróság, a mint előre volt látható, Galicia javára döntött, a mi Magyarországra nagy anyagi veszteséget nem jelent, miután a tengerszem mellett levő vitás területek mezőgazdasági termelésre nem alkalmasak, de szó fér ehhez az ítélethez, mert az egész bírói eljárás, és a bírósági tagok galiciai fogadtatása arra mutatott, hogy a lengyelek biztosak voltak a maguk dolgában s csak komédiának tekintették az egész bírói eljárást. Az ítélet most ennek a megerősítését foglalja magában. Ez pedig a magyar állami tekintély rovására esik.

A tengerszem-kérdésnek egy hosszadalmas 1858-ban eldöntött pör az előzménye. Az 1858-iki pörnek tárgya volt ugyan a Podzsabie- és Salamon birtok határának megállapítása; a Podzsabie-birtok a Salamon-féle magyar birtokból a most vitás területet magának követelte azon a címen, hogy magyar birtok lengyel határon sohasem volt s így a terület (a tengerszem) a Podzsabie-birtokot illeti. A pert a Salamon örökösök nyerték meg, a tengerszem az övék marad s később a mai birtokosnak: Hohenlohe hercegnek tulajdonába ment át. A másik birtok időközben gróf Zajmcszky kezére került, de már tengerszem nélkül. A gyönyörű Bialka-völgy azonban nagyon ingerelte a gróft s addig bizgatta a szomszédos lengyel kisbirtokosságot, míg be nem tört a Hohenlohe birtokra. Zajmcszky ezt könnyen elérhette; ő ugyanis a szomszédaival is határ-pert folytat, ami a parasztságot nagyon elkészeríti, mert nincsen elegendő pénze a pereskedésre. A gróf, hogy megnyerje őket tervének, méltányos egyezséget ajánlott, ha segítenek a tengerszem megszerzésében. A dolog sokáig húzódott, mert Zajmcszky nem akarta elhamarkodni a dolgot; összegyűjtötte adatait, Balzennel, a mostani osztrák előadóval, könyvet íratott a kérdéses területről s preparálta a delegációt.

Az előkészületek után jött a betörés s a per, a mely a kormányt valóságos meglepte, úgy, hogy sebtében elkészítette az 1898-iki törvényt a nemzetközi bíróságról s hozzáfogott a per anyagának gyűjtéséhez. Ezt az örökséget vette át Széll Kálmán s leírt Szepes vármegyének, hogy a tengerszemre vonatkozó iratokat sűrűn szerezzék be és küldje meg. A leírat nagy riadalmat okozott, hiszen amit a miniszterelnök kívánt, azt csak hosszú fáradtságos kutatások után eszközölhetnék volna, ha lett volna hozzá elegendő pénz. Dénes Ferenc, a Tátravidék egyik legnagyobb ismerője, hosszú cikkben világosította föl a minisztert, hogy kívánsága képtelenség, hogy csak itt-ott tudnak majd valamit összekapkodni. Meg sincsen minden, mert az iratok legnagyobb része rendezetlen családi levéltárakban dohosodik, a miközül nagyon sokat meg is nevezett. A belügyminiszter figyelembe sem vette a jó tanácsot, összehalkította az 1858-iki magán per aktáit s kiadta tanulmányozás végett. Ez tartott két esztendeig. Amit tehát lengyel részről hosszú évek tanulmánya, csalfasága s erőszakossága összehordott, azt kellett a magyar előadóknak hiányos adatokkal ellensúlyozni. A magyar előadók eddig érveléseiket csak az ófalvi adóhíval könyveivel támogathatták, a mely kimutatja, hogy a vitás 930 hold terület után mindig Magyarország szedte az adót. Ez

a terület tehát föltétlen a mienk. A többire nézve az előadók a következőket vitatják pro és kontra:

Mária Terézia idejében fegyveres kordon jelölte a határt, a mely egybe esett a mi általunk vitatott mai vonallal, tehát a magyarok birtokjoga már ekkor elismertett. Az erre vonatkozó akták meg is vannak a bécsi császári levéltárban sok más irattal, amit a királynő akkoriban a határ megállapítása végett felvitetett. Csakhogy meggyengíti ezt az álláspontot a II. József császár parancsára Leeger alezredes által készített térkép, a mely a határt megint visszavolta. 1824-ben, mikor a lengyel határirtokokat a kamara eladta, vele adta a tengerszemet is. Ebből is pör lett, de a magyar birtokos beleunt a dologba s elaludt, hogy 1858-ban újra föléledjen. Ekkor megint Magyarország juttatta a területet a kiküldött vegyes bizottság.

Most, hogy Zamojszky herceg betörései révén újra vitássá lett a kérdés, választott bíróság döntésére került a dolog.

A választott bíróság több hétig tartó tanácskozása alatt már hír jött a magyar álláspont feladásáról.

A magyar előadó Lábán Lajos dr. kir. ítélőtáblai bíró egy ügyvéddel folytatott magánbeszélgetésében azt mondotta: „miként, tekintve az uralkodó közös voltát, kár a lengyeleket igényeink folytatásával ellenségeinkké tenni.”

Ez, valamint egyéb körülmények, előre megjövendőltették azt, hogy a tengerszem-kérdés a magyar érdekek rovására fog eldőlni.

A mint Grácból táviratozzák, a tengerszem-kérdésben ma hozták meg az ítéletet. A választott bíróság Galícia javára döntött és a négy vitás parcellát, az eredő-parcella kis részének kivételével, Galícia tulajdonának ismerte el.

A pénzügyminiszter

a tisztviselők fizetésrendezéséről

(A minisztertanács üléséből.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 13.

A kormány tagjai ma délelőtt 10 órakor a miniszterelnöki palotában tanácskozásra gyűltek egybe, melyen a sasvári hadgyakorlatokon időző báró Fejérváryn kívül az összes miniszterek részt vettek. Báró Fejérváryt Gromon államtitkár helyettesítette a tanácskozásban.

A minisztertanács többek között egy régen vajudó ügygyel, a tisztviselő fizetésrendezésével is foglalkozott, még pedig olyan formában, hogy a reménykedve, majd reményvesztve várakozó tisztviselőket némi bizalommal tölti el az iránt, hogy a fizetésrendezésből és javításból mégis csak lesz valami, ha mindjárt még olyan sokat nyel is a hadügyi moloch.

A jövő évi költségvetés végleges összeállítására volt egyéb ügyek mellett a soron.

Lukács László pénzügyminiszter itt a hivatalnokok fizetésjavításáról szóló törvényjavaslatot terjesztette elő és előadta, hogy a javaslat olyannyira igénybe veszi a pénzügyi budgetet, miszerint a kabinet, ha az egyensúlyt nem akarja megzavarni, a többi tárcák butgetjének keretében megszorítást kénytelen eszközölni.

Mivel az a célzat, hogy a pénzügyi háztartás egyensúlyát meg kell óvni, ily értelemben várható a legközelebbi végleges megállapítás.

A minisztertanács ezen kívül foglalko-

zott a Kossuth-ünneppel és az orazágyülés őszi programjával.

Szell Kálmán miniszterelnök ma reggel érkezett Budapestre, hogy a minisztertanácsban elnököljön, s még ma este visszautazott Rátótra.

Följelentett aradi ügyvéd.

(Fegyelmi eljárás az ügyvédi kamarában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Két civakodó között a harmadik szokott nevetni a közmondás szerint. Egy aradi ügyvéddel azonban megesett az a kellemetlenség, hogy két gyógyszerész ügyébe ártva magát, ő járta meg.

Az ügy az aradi gyógyszerészek ismert háboruszkodásából keletkezett. Az ellenfelek ezuttal Hajós Arpád gyógyszerész és Ruzics István droguista voltak. Utóbbi az állandó ellenfél, aki a hosszantartó s a feljelentések és felebbeszékek bonyodalmaiba vesző harcban mindig ott szerepel, vagy mint feljelentett, vagy pedig mint feljelentő.

Hajós Arpád egy alkalommal tudomást szerzett arról, hogy Ruzics magán személyeknek csupán orvosi rendelvényre kiadható szereket árusít rendelvény nélkül. Bizonyítéka azonban nem volt s így nem jelenthette fel. A bizonyíték megszerzésére megegyezett az említett aradi ügyvéddel. Azt a tervet szőtték ki, hogy beküldenek valakit Ruzicshoz valamely meg nem engedett szerért s a kellő pillanatban majd az ügyvéd közbelép.

Ez meg is történt. Egy gyermeket küldtek a droguista üzletbe, s mikor a gyermek a szerrel kilépett az ajtón, az ügyvéd ki addig künn várakozott, konstátálta a meg nem engedett gyógycikk kiszolgáltatását. Erre az ügyvéd a gyermekkel együtt a rendőrségre ment s ott a droguistát bevádolta.

Ruzics erre jelentést tett az aradi ügyvédi kamaránál s az „ügyvédi tisztességbe ütköző cselekményért“ a fegyelmi eljárás megindítását kérte az illető ügyvéd ellen. A kamara fegyelmi választmánya felszólította a feljelentett ügyvédet a védekezésre, s ez be is adta védelmét.

Ezek után a kamara fegyelmi választmánya most összeült, s a tényállás alapján, az eléje terjesztett vádindítvány meghallgatásával, az ügyvédet vád alá helyezte. A fegyelmi választmány ezt az azzal az indokolással tette, hogy itt nem csupán ügyvédi, hanem egyéni szemponttól sem járt el korrektül az illető ügyvéd.

Ha az ügyvéd megnyugszik a határozatban, a fegyelmi választmány tárgyalást tűz ki s a kamara ügyészének vádja alapján ítéletet hoz, mely intés, pénzbírság, vagy felfüggesztés formájában szabhatja ki a büntetést. Ha azonban az ügyvéd nem nyugszik meg a határozatban, úgy az ügye a kir. kuria elé kerül, mely a vád alá helyezést esetleg megsemmisítheti.

SPORT.

+ Lóversenyek Nagyváradon. Nagyváradon szeptember 20 án és 21-én tartják meg a lóversenyeket, a melyekre most zárultak le a nevezések s ebből következtethető, hogy az idei versenyek fokozott érdeklődés mellett fognak lefolyni. Hiányzik a nevezésektől, a Tisza István híres istállója, mely mindig a legnagyobb diadalt aratta. Tisza István családi gyászja miatt az idén nem is lesz jelen a versenyen. A nevezők között az aradi gyepen sűrűn szereplő nevük közül többet találunk, köztük néhányan aradmegyebeli. Ezek: Fejér József, Czárán Zoltán, Czárán János, Folberth huszárfőhadnagy, Olasz Elemér, Liptay Béla báró és még többen.

Aradi krónika.

(Cornil J. B. a politikus. — A gyermekrontó nótája. — A banketek vasúja. — Hadász-reminiszcencia.)

Arad, szeptember 13.

Cornil J. B. az aradi gázgyár bucsuzó direktora egy alkalommal Aradon feszélyezett politikai helyzetbe került. Ennek ez a története.

Valamelyik banket után, amikor kisebb táborokra oszlottak a fekete frakkos urak, egy vendéglőben összekerült egy társaság, köztük Cornil J. B. is. A banketről megmaradt egy kis áldomásos hangulat, amelynek hatása alatt egy forradalmi érzésű ujságíró fölköszöntötte Cornilt.

— Ez a derék férfi, aki a francia földön, a szabad köztársasági eszmék levegőjében növekedett, és a köztársasági érzések hevületével lelkesedik a magyarokért . . .

Körülbelül ez volt a tenorja a tósztnak. Cornil, aki egy szót se értett belőle, boldog mosolylyal hallgatta. Bizonyára azt hitte, hogy az ő gázgyára érdemeinek méltatásáról van szó.

Valaki aztán lefordította neki a felköszöntő tartalmát. Mihelyt megértette, hevesen fordult a felköszöntő urhoz:

— Monsieur! Először is én nem vagyok francia, hanem belga. Másodszor, nem vagyok republikánus, hanem becsületes royalis. Harmadszor . . .

Itt már a társaságnak kellett közbelépni, hogy valahogy politikai affé: ne legyen a tósztblól.

Hullnak a lombok,
Szárad a rügy,
Kosaras ügyre,
Kosaras ügy.
Romlik az erkölcs,
Kora lejár,
Kosaras hölgyre,
Kapcabetyár.

Kapcabetyár a
Kapuba állt,
Már kora reggel
S este kivált.
Zsenge teremést
Mind oda csal,
Óva, hiába
Inti a dal:

Nem jó, nem jó, minden este
A kapuba kiállni . . .

A motor-kocsi közlekedés közigazgatási bejárásán néhány bus sóhaj szállt el a villamos vasut miatt.

Ifj. Neuman Adolf ezt a megjegyzést tette:

— Statisztikát csináltam: eddig nyolc banketet ettünk végig olyan tárgyalások után, amelyeket a villamos vasut ügyében tartottak. Vajjon hány banket van még hátra addig, amíg a villamos vasut meg lesz? . . .

Az aradi hadászegylet krónikájának, amelynek megírásával még mindig késnek a történészek, egyik vidám lapját tépjük ki az alábbi apróság megírásával:

A hadászegylet egyik altisztje fegyelmi vétséget követett el. A Marosparton egy gyereket gyümöslőpáson ért, s erre rendőrnek adta ki magát s kivont karddal bekísérte a fiút.

A rendőrség panaszt tett, amire az altisztet, aki békés időkben cipész volt, haditörvényszék elé állították. Formális komoly haditörvényszék volt, egy hadász-altábornagy elnöklésével.

A kihallgatások befejeztével meghozták az ítéletet: N. N. egy évre megfosztatik a kard viseletétől.

Egy hét mulva siránkozó asszony jön a hadászegylet vezetőihez.

— Ha istent ismernek, adják vissza az uramnak a kardot! A mióta nem viseli a kardot, mindig a sodrófával hadakozik és az én hátamon tölti ki a keserűségét! . . .

A hadászegyesület kegyelmet gyakorolt, — hanem a kardviselés jogát nemsokára elvette nemcsak tőle, hanem az összes hadászoktól Fejérváry miniszter.

Megakadályozott jegyzőválasztás.

(Zavaró választók.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Nem sokba mult, hogy komoly, az ujszent-annaihoz hasonló zendülés nem történt a napokban Szinityén. A nép erőszakkal megakadályozta a kitűzött jegyzőválasztást, s ha a jelen volt szolgabíró tapintatosan nem jár el, talán véres eseményekre kerül a dolog.

A szinityeiek mintegy három év óta kérik, hogy a községi jegyzői állást, a mely rájuk nagy terheket ró, szüntessék be és a községet a zarándi körjegyzőséghez csatolják. Ez iránt több kérvényt nyújtottak be a járási főszolgabírónál s a megye alispánjánál, azonban a hatóságok a közigazgatás érdekéből nem találták a kívánságot teljesíthetőnek.

Most a szinityei jegyzői állás megüresedett, s ezt a szinityeiek kedvező alkalomnak látták kívánságuk teljesülésére. Biztak is benne, hogy a megüresedett jegyzői állást nem is fogják újra betölteni.

Három héttel ezelőtt az elhunyt Szekallák Béla örökébe Csorogár Romulusz szinityei jegyzőt választották meg.

A szinityeiek azt várták hogy a jegyzői állás ezzel be is szűnik. Azonban a kisjenői főszolgabíró a pályázatot szabályszerűen kiírta, s annak értelmében tegnapelőtt kellett volna megtartani a választást.

A választás vezetésére Édes Elemér kisjenői szolgabíró két csendőr kíséretében megjelent a szinityei községhez s megkezdte a választási aktust.

Ekkor azonban a községháza előtt nagy tömeg nép gyűlt össze, a mely kiabált, zajongva tiltakozott a választás megtartása ellen, és egyre fenyegetőbb álláspontot foglalt el. A helyzet annyira elmérgesedett, hogy a legkomolyabb következményektől lehetett tartani.

Erre való tekintettel Édes Elemér szolgabíró az aktust felfüggesztette s a választást bizonytalan időre elhalasztotta. Az új választást valószínűleg erős csendőri fedezet alatt tartják meg, ha ugyan ennek az incidensnek hatása alatt nem veszik fontolásra a szóban forgó állás megszüntetését.

Az aradi gyermekrontó.

(A felfüggesztő határozat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A közönség még a legkevésbé sem tért napirendre a legujabb botrány felett, melynek hőse Hallósy László városi segédtsízt. Ellene ugy a fegyelmi uton, mint a bíróságnál megindult az eljárás.

Mint ez másképen nem is történhetett, Institoris Kálmán polgármester felfüggesztette állásától s erre vonatkozólag ma délután a következő határozatot adta ki: 3580/1902. m. p.

Arad sz. kir város polgármesterétől.

Hallósy László irodai segédtsízt ellen több aradi polgár panaszt emelt amiatt, mert serdülő, iskolába járó leánygyermekkel szemben nyilvános helyen szemérmét sértő tettet követett el, mi által azok erkölcsi érületét mélyen sértette és közbotrányt okozott.

Miután ezen súlyos beszámítás alá eső vádak a város lakosságának köznyugalmát nagy mérvben felzavarták s így a hatósági uton való megtorlás már e szempontból is indokolt és kívánatos, a nevezett ellen az 1886. XXIII. t. cz. 1. §-ának b. pontja alap-

ján a fegyelmi vizsgálatot elrendelem s a vizsgálat vezetésével Berecz Ferencz alkapitány urat ezennel megbízom.

Miután pedig a vád tárgyát képező tett oly mérvű botrányt okozott, hogy a hivatal tekintélye érdekében a további hivatalokodás meg nem engedhető, miután másfelől egy büntető vizsgálat alatt álló tisztviselő oly mérvű erkölcsi tekintélyvel, hogy hivatalos teendőit pontosan elvégezhesse, nem bír, őt a fent-hivatkozott törvényczikk 4. §-a értelmében állásától felfüggesztem s lakpénz illetményének érintetlenül hagyása mellett fizetésének egy harmadára szorítom.

Jelen határozatom ellen fokozatos felebezésnek van helye, ami azonban a végrehajtást az 1886. évi XXIII. t. cz. 4. § a alapján nem gátolja.

Aradon, 1902. évi szeptember hó 13-án.

Institoris,
polgármester.

A polgármesteri határozatot még ma kézbesítették Hallósynak, valamint közvetlen főnökének, Vargassay Lajos gazdasági tanácsnoknak, Lócs Rezső adóügyi tanácsnoknak, miután Hallósy, mint a kamarási hivatal alkalmazottja, pénzbeli elszámolással tartozik, továbbá Berecz Ferencz alkapitánynak, ki a vizsgálatot vezeti.

A járásbíróshoz Radó Károly dr. ügyész megbízott már beadta Hallósy ellen a vádindítványt. Az ügy Ornstein Árpád albiró előtt kerül tárgyalásra.

Miután Ornstein szabadságra megy, kitűzi ugyan a tárgyalást, azonban ezt csak egy hónap múlva tarthatja meg.

HIREK.

Öngyilkosság a hadgyakorlatokon.

— A katonaszabadtás áldozata. —

Arad, szeptember 13.

Egy nappal a lefuvás előtt, öngyilkosság tarkította a temesvári 7. hadtest idej gyakorlatait. Facset közelében öngyilkossá lett egy szegedi katona. A katona szolgálat elől akart menekülni és belevetette magát a Bega folyó hullámai közé és ott is lelte halálát.

Az öngyilkos katona Muntyán Péter, aki a szegedi cs. és kir. 46. gyalogezred 15. századának volt közvitéze. A legény már régebben emlegette, hogy öngyilkos lesz. A nagygyakorlat alatt aztán végre is hajtotta sötét szándékát.

Az öngyilkos legény ez év január havában vonult be a katonasághoz, még pedig elég különös körülmények között. A legény szerelmes volt egy valkányi leányba és azzal házasságra akart lépni. A sorozás előtt aztán a jegyzőhöz fordult, akinek segítségével sikerült is magát kimenteni a katonaságtól. Már éppen esküvőre készült az oláh legény, amikor a jegyzőt katonai szabadtási manipulációért följelentették.

A katonaság vizsgálatot tartott és besorozta azokat a legényeket, kiket a jegyző előbb megszabadított a szolgálat alól. Így került Szegedre az esküvője előtt a szerelmes szívű oláh legény: Muntyán Péter is, akit a hadbíróshoz több társával egyetemben büntetésből öt évi katonai szolgálatra kötelezték.

A legény keserves szívvel viselte nehéz sorsát. Folyton busongott, majd mikor azt látta, hogy nincs a katonaságtól öt éven belől szabadulása, elhatározta, hogy elmészti magát. és most, midőn a szegedi ezred Facset környékén állomásozott, elment a Bega folyóhoz és belevetette magát a mély vízbe. Amikor ismét

fölvetette a viz, a hullámok hátán holtan uszott lefelé a valkányi román legény.

Az öngyilkos katonát Facseten temette el az ezred.

Örült a temetőben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Tegnap délelőtt Nagyváradon az olasz nagy temető sírásójához egy kopott öltözötű elkény-szeredett ember állított be:

— Meghalt az édes apám . . . Ásson neki mély sirt barátom, jó mélyet, hogy csöndes pihenése legyen benne . . .

— Mindegy az uram, akármilyen, egyforma nyugalma van a halottnak a fényes kriptában, vagy a fakereszt alatt — felelt shakespearei reminiscenciákkal a halál szántóföldjének jámbor munkása.

A kopott ember azután csendesesen kiballagott a temetőből s a városházára ment, ott a polgármestert kereste.

— Mi dolga van a polgármesterrel? — kérdezte az ajtónálló a gyanus jövevénytől.

— Kiszendvedt az édes apám Budapesten. Haza akarom szállítani, hogy néha ellátogathassak a haló poharához . . . Engedélyt szeretnék kérni a hulla hazaszállításához.

A szolga csak akkor vette észre, hogy örültel van dolga, amikor a zavaros beszédű ember egy folyamodványt adott át azzal a kéréssel, hogy azt terjesszék fel a királyhoz. A folyamodványban a szerencsétlen arra kérte szentesítését, engedje meg neki az ország összes halottjait eltemetni, amit ő a temetkezési vállalatoknál sokkal jutányosabban fog teljesíteni.

A különös látogató nyugodtan viselkedett s a jó szóra megjegyzés nélkül ment el a városházáról, anélkül, hogy megtudták volna, ki volt a beteg elméjű ember. Az ismeretlen újra visszament a temetőbe, s megint sötét beszélgetést folytatott a sírásóval, akit másodszor is felkeresett. A sírásó, amikor teljesen meggyőződött arról, hogy örültel van dolga, azzal az ürügygyel, hogy ő kieszközli a hullaszállítási engedélyt, a boldogtalan emberrel a rendőrségre ment. Ott felismerték a szerencsétlent, aki Varga Ferenc volt fővárosi napidíjas, csöndes örült, senkiben sem tesz kárt, csak sötét rögeszméjével foglalkozik untalan, elmabaját pedig nem lehet gyógyítani.

A sírásó a rendőrségről hazakisérte Vargát a Katonavároson levő lakására, ahol az elborult elméjű ember így szólt feleségéhez:

— Megástam már az apám s a gyermekeim sírját . . .

Pedig az apja már tizenhét éve, hogy meghalt, gyermekei pedig sohasem voltak. A szerencsétlen ember azután, mint aki jól végezte dolgát, kényelembe vetette magát s az ebédhez ült.

Igy éldegél már hét év óta elborult elmével a szerencsétlen, akit felesége ápol önfeláldozó szeretettel.

— A sasvári királygyakorlatok. Sasvárról táviratozzák: A király ma reggel fél 7 órakor a német trónörökösrel kilovagolt Péterfalú irányában. Ő felségét Beck báró vezérkari főnök és az egész kíséret követte. Az összeütközés valószínűleg Morvaór és Péterfalú között lesz. Ma a honvédséget is belevonták a harcba. Az idő boros volt.

A tegnapi hadgyakorlat részletes lefolyását a következő távirati tudósítás írja le:

A hadgyakorlatok tegnapi első napja reggel 8 óra tájban kezdődött azzal, hogy a 2. lovassági hadosztály (keleti fél) Attems gróf alatt Bur Szent-György mellett a sasvári or-

szágtutól délre és északra megtámadta a 3. lovassági hadosztályt (nyugati fél), a melynek *Otto* főherceg a parancsnoka. Az előbbinek az volt az utasítása, hogy a Morva folyón át előnyomuljon Sasvár felé és hátulról érje el a Dojca, Stepano és Burszet között lévő területet, az utóbbinak pedig Nohenau községen és a Morvavidéken át Mistelbach felé kellett előnyomulnia. Két egymástól helyileg elkülönített lovassági rohamra került a dolog. Az országutól délre a keleti félhez tartozó Böhm-Ermolli féle dandárt meglepte a nyugati fél Poteu-féle dandára, úgy, hogy a nyugati fél időközben felvonult tüzérségének lövöldözése között a döntőnkök határozata szerint vissza kellett vonulnia. A keleti fél többi része ellen a nyugati fél részéről a 15. dragonyosezred nyomult előre két ágyuval. Az ellenség láttára *Ferenc Szalvátor* főherceg, a keleti félhez tartozó 6. dragonyosezred parancsnoka rögtön előnyomult ezredével. A rohamot a döntőnkök a 6. dragonyosezred javára döntötték el. A 15. dragonyosezred (nyugati fél) erre visszavonult, nyomában a 6. dragonyosezred (keleti fél) egyik százada. Nemsokára azután *Attems* gróf elrendelte a 2. lovassági hadosztály általános visszavonulását Sasvár felé. A 3. hadosztály rögtön követte, hogy hasznára fordítsa a kivívott diadal előnyeit. Sasvárra érve *Attems* gróf a 11. vadász-zászlóalj két ágyuval a sasvári erdő szélére rendelte, hogy a 8. hadosztály előnyomulását megakadályozza. Tényleg a 8. hadosztály előnyomulásra és felderítésre kiküldött 15. dragonyosezredét újra visszavonulásra kényszerítette a 11. vadász-zászlóalj tüzelése, míg a 3. hadosztály zöme egészen Sasvár közelébe nyomult előre és ott pihenőt tartott. Hat órákor a 11. vadász-zászlóalj elhagyta az erdő szélét és visszavonult. 10 óra 15 perckor a hadgyakorlatok fővezetősége kijelölte a határvonalakat és ezzel befejeződött a hadgyakorlat.

A király, a mint a gyakorlatokról visszatért a sasvári kastélyba, két honvédszászlóaljjal találkozott, a melyek viselkedése megnyerte az uralkodó tetszését:

— *Nagyon szép volt, nagyon meg vagyok elégedve*, — mondta a király a tisztelgő honvédszázadoknak.

— **Jegyzetek az aradi vár ostromáról.** *Galsai Kovács* Ernő jelenleg Vácott élő negyvennyolcas honvéd-őrnagy napló formájában megírta a szabadságharc dicső korszakából azon eseményeket, melyekben ő maga részt vett. Minden sora valóság, s a munkát éppen ez teszi nagybecsűvé. Végigolvassva ezt a krónikát, meglepednek előtünk a több mint fél század előtt lefolyt nagy események s köztük főképen azok, melyek színtere *Arad* és a környék volt. — A honvédőrnagy, ki lendületes tollu érdekes modorban elbeszélő írónak bizonyul, *Gajáry Géza* országgyűlési képviselőnek apósa. Nagybecsű, jegyzeteit *Salacz Gyula* Aradváros országgyűlési képviselő útján megszerezte az *Aradi Közlöny*, mely a mai számában megkezdte annak közlését. Most, amikor *Kossuth* születésének századik évfordulójával ünnepi hangulat száll reánk, bizonyára jól esik e visszaemlékezések szárnyán elkalandozni a rég mult, dicső időbe.

— **Képviselők a Kossuth-ünnepen.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A Ház elnökségi irodájában kitett iven egyre szaporodik azoknak az országgyűlési képviselőknek a száma, akik a Kossuth-ünnepen részt fognak venni. Eddig száznál több képviselő írta alá az ívet, közöttük körülbelül hatvanan kormánypartiak. *Apponyi Albert* gróf elnökön kívül a jelentkezők között van *Tallán Béla* alelnök és *Csávossy Béla* ház-nagy is.

— **A Kossuth-ünnep.** Az *Aradvidéki Tanítóegyesület* önmagához méltóan cselekedett, midőn *Kossuth Lajos* iránt érzett tiszteletének oly módon is kifejezést ad, hogy nagyobb összegűt szavazott meg az Aradon felállítandó

Kossuth szoborra. Az egyesület mai ülésén elhatározta, hogy ötszáz koronát ad az *aradi Kossuth-szoborra.* E cselekedetével egyuttal példát ad a többi egyesületnek is. Ugyancsak elhatározta, hogy felkéri a vidéki kartársait, miszerint igyekezzenek otthonukban, iskolákban, társas- vagy olvasó-körökben f. hó 19-én ünnepélyeket rendezni. Az aradi ünnepélyen is részt vesz az egyesület testületileg *Kovács Vince* elnök vezetése mellett. Az október havi közgyűlésen pedig méltatni fogják *Kossuth Lajos* érdemeit.

A vidéken is dicséretes buzgalommal készülnek *Kossuth Lajos* születése századik évfordulójának megünnepeléséhez. *Kisjenő-Erdőhegyen*, — a mint levelezőnk írja — a megalakult rendezőség fáradhatatlanul működik, hogy a két részből álló, illetőleg a két napra tervezett kegyeletos ünnepélynek a nagy alkalomhoz méltó lefolyása legyen.

Az évforduló napján, szeptember 19-én *Erdőhegy* képviselőtestülete e célra összehívott diszülésen Magyarország újjáteremtőjének emlékéket jegyzőkönyvbe iktatja. Vasárnap délután 2 órákor az erdőhegyi ev. református templomban ünnepélyes istentiszteletet, melyen *Csiha Márton* erdőhegyi ref. lelkész alkalmi beszéd kapcsán elmondja *Rákosi Viktor Kossuth-főhadnagy* szat. Ezt követi a templom előtti téren: az ezen alkalomra alakult dalegyesület több hazafias dalt énekel, alkalmi szavatelok, majd *Váczy Dezső* békérendi és *Hajdu Elek* vadász ev. ref. lelkészek ünnepélyes szónoklatai. Az ünnepély után a *Hádabán* népünnepély lesz, este pedig a minden hazafias célért lelkesülő iparosokból alakult műkedvelők az *Erdőhegyen felállítandó Kossuth szobor* javára a kör helyiségében *Verő György* „Bölcső és koporsó” című alkalmi darabját fogják előadni.

Kőrösbányán a következőképp állapították meg az ünnepség programját: Reggel 10 órákor a református templomban istentiszteletre gyűl össze a nép, amelynek végeztével tízelegy órákor a városi vendéglő nagytermében gyülekeznek az ünnepelők, ahol *Krämer Bonifác* szentferencendi szerzetes beszéde nyitja meg az ünnepséget. Majd *Parasztay Gyula* kir. aljárásbíró elmondja *Kossuth* ináját, végül *Major Gyula* körjegyző felolvasást tart a nap jelentőségéről. Esti 7 órákor nagy tűzijáték lesz, utána 9 órákor társasvacsora, amelyen a község egész polgársága részt vesz.

Ref. Kovács házában a nagy nap délutánján 2 órákor a képviselő diszközgyűlést tart, amelyen *Lengyel János* képviselő indítványt fog tenni a nagy nap méltó módon való megörökítésére. Három órákor hálaadó istentisztelet lesz a református templomban, hol *Csák Emil* lelkész fog hazafias imát mondani, a tűzoltó dalárda pedig a Himnuszt és Szózatot előadni. Négy órákor az állami iskola udvarán lesz az az ünnepély, midőn beszédeket és szavatelokat mondanak *Csák Emil* és *Lengyel János*. Este a „Hédvigné”-féle vendéglőben banket lesz.

— **Nyugalomba vonuló miniszteri tanácsos.** Régtől fogva hol erősítették, hol cáfoigatták a hirt, hogy *Mándy Lajos* kereskedelmi miniszteri tanácsos nyugalomba vonul. Ma, a mint fővárosi tudósítónk táviratozza, hivatalosan jelentik, hogy *Mándy* ma délután átadta *Láng Lajos* kereskedelmi miniszternek nyugdíjaztatás iránt való kérvényét.

— **Windischgrätz herceg elutazása.** *Windischgrätz* Lajos herceg csapatfelügyelő a facseti gyakorlatokról visszatérve, Temesváron át *Sasvárra* utazott, hogy a királygyakorlatokon részt vegyen.

— **Parlamenti bizottság a tápél kerületben.** A megsemmisített tápéi választás megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság, melynek tagjai *Belicska Béni*, *Barabás Béla* dr. és *Kubinyi Árpád*, mint Szegedről sürgönyzik, körülbelül befejezte munkáját a helyszínen. Két község kivételével, hol még nem jártak, mindenütt arról győződtek meg, hogy etetés-ítatás nem fordult elő. Egyáltalában sehol sem akadtak terhelt adatokra. A vizsgálat célja tudvalevőleg

annak megállapítása volna, hogy fordultak-e elő a választás alkalmával oly nagy mérvű visszaélések, melyek a kerület képviselő küldési jogának megvonását tennék szükségessé.

— **Kitüntetett arad-hegyaljai borok.** Az *Arad-hegyalja* borai két kiállításon is szép elismerésben részesültek: a *pozsonyi* mezőgazdasági országos kiállítás borászati osztályában és a *verseci* borászati kongresszussal kapcsolatosan rendezett kiállításon. A pozsonyi kiállításon 377 termelő vett részt 1296 borfajtaival. A kiállítók közül csak huszan nyertek aranyérmeket, és ezek közül kettő *arad-hegyaljai bortermelő.* Az egyik az *Andrényi Kálmán* utódai aradi bornagykereskedő-cég, a mely saját termésű *gyoroki*, vadkerti és vámos-pércsi borai-
val nyert aranyérmeket, a másik *Bohus László* báró világosi nagybirtokos. Az aranyérmel kitüntetett kiállítók teljes névsora ez:

Andrényi Kálmán utódai, *Arad*, Gróf *Apponyi Sándor*, *Lengyel*, *Benedek Pál* Tokaj, br. *Bohus László*, *Világos*, *Dax Gottlieb*, *Pozsony*, *Debreceni szőlő- és bortermelő szövetkezet* Erdélyi püspöki uradalom, *Gyulafehérvár*, *Erreth János*, *Pécs*, gróf *Eszterházy Gyula*, *Mád*, *Herceg Eszterházy* tisztartósága, *Kismarton*, gróf *Eszterházy M. Móric*, *Aszód*, *Gröber Jenő*, *Eger*, *Gyöngyös-visontai bortermelő szövetkezet*, *Kovácsy Ferenc*, *Tálya*, *Magyar bortermelő szövetkezte*, *Bpest*, *Mathiasz János*, *Kecskemét*, *Molnár Lajos*, *Nagyvárad*, *Pozsonyi vinceré iskola*, *Wurm Gottfried*, *Pozsony*, gróf *Zichy M. Jakab*, *Mád*.

A kiválóan élénk versenyt s a kiállítók nagy számát tekintve, nem kis dicsősége a kitüntetett bortermelőknél az elismerés, a mely a pozsonyi kiállítás zsürijének ítéletében megnyilatkozott.

A *verseci* borászati kiállításon *Bing Ede* aradi bornagykereskedő saját termésű magyarboraiért és saját főzésű szilvóriumjáért, a második díjjal: nagy ezüst éremmel lett kitüntetve. A *verseci* kiállításon Délmagyarországnak minden jelentősebb bortermelője részt vett és igen szép sikert jelent a kitüntetés, a mely *Bing Ede* borait érte.

— **Vihar mindenfelé.** Ma délelőtt tíz óra tájban váratlanul vihar tört ki, erős villámlással. Aradon nem öltött a zivatar nagyobb mérvet, de egyebütt komolyabb formája volt. A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, ma *Budapest* nagy vihar volt, jégesővel. A villám két zsufozásig megtelt villamos kocsi *beesapott*. *Oriási* rémület keletkezett, de egyéb baj nem történt, mint hogy két urinó az ijedségtől elájult. — *Kurticsi* tudósítónk jelenti, hogy ott a szélvihar több háznak födelét lesodorta és kétéhárom utcán át vitte magával. Erős, idős fákat gyökereitől kitépett a szél. Hasonló viharpusztításra alig emlékeznek.

— **Az orvosi kar gyászja.** Az aradi orvosi egyesület- és orvosszövetség tagjai ma délután ülést tartottak, a melyen *Posgay Lajos* dr. elnök meleg szavakkal parentálta el az orvosi kar korán elhunyt tagját, *Tabakovits János* dr.-t. Indítványára kimondták, hogy *Tabakovits* dr. temetésén testületileg részt vesznek, koporsójára koszorút helyeznek, ezzel a félirattal: *Az aradi orvosi kar — dr. Tabakovits Jánosnak*, — s a családhoz részvétírártat intéznek. A koporsó fölött *Löwinger Miksa* dr. kórházi főorvos, az egyesület titkára tart bucsuztató beszédet.

A virilisták névjegyzéke. Aradváros igazoló választmánya hétfőn és kedden délelőtt 10 órától 12 óráig ülés tart *Vannay Gyula* aljegyző hivatali helyiségében. Ez alkalommal személyesen jelentkezhetnek azok, kik adójukat kétszeresen akarják számíttatni. A ki a jelentkezést ez alkalmakkor elmulasztja, többé nem érvényesítheti jogát.

— A képviselőház a Wesselényi-szobor leleplezésén. *Wesselényi* Miklós szobrának leleplezési ünnepélyén, amely e hó 18-án lesz Zilahon, s képviselőházat *Dániel* Gábor alelnök fogja képviselni, aki a magyar országgyűlés koszoruját is leteszi a szoborra.

— A braganzai herceget fölmentették. Londonból *Ferencz József* braganzai herceg botrányügyének szerencsés elintéződését jelentik. A herceget az old-bailey-i eskütszék két napi tárgyalás után fölmentette. Az esküdtek verdiktje azt mondja, hogy nincs bizonyíték az erkölcs ellen való vétségre. A bíróság tehát elfogadta a herceg védekezését, amely szerint a részegségével éltek vissza s őt vezették félre. A tárgyalásról ez a tudósítás szól:

A londoni old-bailey-i esküdtbíróság hétfőn kezdte meg *Ferencz József* braganzai hercegnek és három tizenöt, tizenhét és huszonnégy éves büntársai pörének a tárgyalását. Az ügyész a pör anyagát így adta elő:

— *Ferencz József* braganzai herceg, huszonhárom éves, tiszt az osztrák hadseregben, a koronázó ünnepre Londonba érkezett. Legidősebb büntársa, egy kereskedősegéd, a Duke-Streeten két szobát bérelt, amelynek használatáról nem nyilatkozott. Két fiatal munkás, *Chandler* és *Sherman*, oda költözött hozzá ebbe a lakásba. A házigazda már kezdettől fogva gyanakodott a fiatal emberekre s megfigyelte őket. Junius 24-én a ház egyik másik lakójával lesbe állott; látták, mikor a két fiu egy elegáns urral, a herceggel éjjel után hazaérkezett. A kulcslyukon és egy másik lyukon, melyet az ajtón furtak, látták, hogy a herceg mit követett el. Rendőrt hívtak, aki vádlottakat mind letartóztatta. Feltűnő volt, hogy a házigazda és a társa az ajtón furt lyukat nem említette, s hogy ez csak akkor jutott eszükbe, mikor a helyszíni szamlén kiderült, hogy a kulcslyukon keresztül mitsem láthattak. Az ügyésznek tehát az a gyanuja, hogy a herceg ellen *zsarolási kísérletet* követtek el, s hogy a herceget valami érthetetlen ürügygel csalta a két rongyos fiu a Duke-Street 2. számú házba.

A herceg tagadta azt a tetett, amelylyel vádolják; azt vallotta, hogy sok pezsgőt ivott, részeg volt s a két fiu azt mondotta neki, hogy hölgyekhez vezetik. Ezért adta a fiuknak azokat az aranyakat, amelyeket náluk találtak. Tegnap folytatták a tárgyalást és meghozták az ítéletet, mely a braganzai herceget fölmentette a vád alól.

— A közműhely. A tanács a közműhely ügyében kiküldött bizottság legközelebbi ülésének idejéül e hó 30-ikát tűzte ki. Ez alkalommal újabb szóbeli tárgyalás lesz a pótszerződés ügyében. Az ülésen a város és a villamos társasági képviselő vesznek részt.

— Dinamit-merénylet a német császár ellen. A német császár ellen újra merényletet terveztek. *Posenben*, a hol a német császár legutóbb látogatást tett — a mint lapunknak telefonozzák, — az ács munkások széjjelszedték a tribünt, a melyen a városi hatóság a német császári párt fogadta, a tribün alatt nagy földüreget fedeztek föl, a mely tele volt dinamittal és ólomgolyóval; közbül löpor és mellette gyújtószinór feküdt. Ez kétségbevonhatatlanul arra mutat, hogy a német császár ellen merényletet terveztek, a mely szerencsére megghiúsult.

— Magyar nyelv a bukaresti német iskolában. Nagyszebenből táviratozzák: Bukarestből jelentik, hogy egy idevaló német újságban egy erdélyi szász ember azt követeli, hogy a bukaresti német iskolában a magyar nyelvet mint fakultatív tantárgyat tanítsák.

— Aradiak a budapesti közigazgatási tanfolyamon. A budapesti községi közigazgatási tanfolyamon a következő aradmegyei segédjegyzők vettek részt: *Irsai Jenő* (Csucs), *Kéri József* (Kovaszincz), *Vinkler Bódog* (Buttyin), *Barna Elemér* (Kis-Jenő), *Erneyi Gyula* (Ágya), *Horváth Iván* (Siklós), *Moldován János* (Kerek).

— Egy aradi özvegy asszony Kossuth-bankól. A *Szegedi Napló* szerkesztőségébe egy csomó öreg papírpénzt hozott a posta Aradról. Az egyik felének piros volt valamikor a színe, a másíknak meg szürkés-zöld, most már vöröses-fakóra cserélődött a zöld és penészszerűre a piros, — hanem egész világosan olvasható rajtuk a Kossuth Lajos pénzügyminiszter neve, meg az 1848. szeptember 1. dátum. 150 forintot ért ezeknek előtte 54 esztendővel ez a 15 darab papíros, amelyeknek ma már csak anynyi értékük van, mint amennyi ebben a mi ridég, hideg világunkban az ereklyéknek szokott lenni. Az a világtól elmaradt szegény özvegy azonban, aki beküldte emez öreg pénzeket, azzal a kéréssel küldte be őket: írának ki az újságban Szeged nagy ünnepe alkalmából, nem volna-e valaki hajlandó megvenni az ő ereklyéit? Sok szomorú emléke fűződik hozzájuk, sok titkolt könyve hullott rájuk — de a nyomorúság rákészteti, hogy megváljon tőlük.

— Halálozás Részvételi vesszük a hirt, hogy *Schwarz Herman* pénteken este 76 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután lesz az aradi izr. temető halottas házából. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— Villámsújtott diákok. Bécsből táviratozzák: *Kesselben* tegnap egy csapat tanuló kirándult a környékre. Utközben váratlanul égiháboru keletkezett. A villám lecsapott a tanulóknak közé és közülök *harmincat agyonstujtott*; huszonegy súlyosan megsebesült, harminchat pedig csak elájult.

— Iparos tanonc-iskola Gájban. Arra való tekintettel, hogy a gáji iparos-tanoncok ne legyenek kénytelenek a nagy távolságra eső belvárosba járni iskolába, a tanács intézkedett, hogy Gájban is legyen iparos-tanonciskola. A mérnöki hivatal utasította a tanács, hogy az esti oktatáshoz szükséges világításról gondoskodják.

— Jegyző választás. A megüresedett petrisi körjegyzői állásra most írta ki *Pécely Elek* radnai főszolgabíró a pályázatot. A választást szeptember 30-án tartják meg; a pályázat határideje szeptember 29-ike.

— Virchow-émlék Berlinben. Berlinből írják, hogy egy orvosgyűlésen, mely *Woldeyer* tanár meghívására jövő héten összeül, egy orvosi szakegyesület, melynek az elhunyt elnöke volt, egy *Virchow-émlék* felállítása iránt fog indítványt tenni.

— A tisztviselők rokonsága. Ismeretes, hogy az állami hivatalnokok szolgálati szabályzata kimondja, hogy a „fogalmazási, számvédségi és kezelési szakban ügyelni kell arra, hogy rokonok sógorok egymástól közvetlen függésben álló szolgálati viszonyba ne jöjjenek.” Erre azonban a pénzügyi hivatalok vezetői nem elégé ügyeltek, amiért is a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amely rendelet kimondja, hogy „egy és ugyanazon pénzügyi hatóságnál, vagy hivatalnál, sőt egy és ugyanazon pénzügyi igazgatási kerületben sem szolgálhatnak akár közvetett, akár közvetlen alárendeltségi viszonyban azok, akik: 1. Fől, vagy lemenő ágban rokonok vagy sógorok. 2. Az oldalrokonok unokatestvérig bezárólag. 3. Azok, akik örökbe fogadott gyermeki viszonyban állanak. 4. A tisztviselő nejének fitestvére és nőtestvérének férje. A rendeletet miniszteri ífutasítás szerint szigorúan végre hajtani és most majd a legképtelenebb áthelyezések fognak következni.

— Emberkinzó csendőrhadnagy. Szentestől táviratozzák: *Jobban János* csendőrhadnagy egy kihallgatás alkalmával *Lakatos* tanut, a ki nem akart az ő kívánsága szerint vallani, kegyetlenül megkínózta, szakállát kitepte, orrát betörte s össze-vissza rugdosta. Az ügyet feljelentették s a csendőrhadbírósg *Jobban* hadnagyot hiva-

talos hatalommal való visszaélés miatt vád alá helyezte.

— Kis leányok a Kossuth szoborra. Négy kis leány színelőadást rendezett Gurahonczon. Az előadásnak 4 korona 60 fillér volt a tiszta jövedelme, melyet a leánykák nagyon szép célra fordítottak: elküldték az aradi Kossuth-szobor alap javára. Sok nagy összeg folyt már be a szobor-alapra, de a gurahonczai leányok szerény adományánál kedvesebb egy sem lehet. A hazafias szívű leányok a következők: *Bóra Margit* és *Vilma, Szathmáry Irénke* és *Rényi Magdus*. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— Meggyilkolt községi jegyző. Apatinból táviratozzák: *Jellmann József* apatini községi jegyző tegnap gyilkosság áldozata lett. A mint este felé hugával a szőlőbe ment, utközben valamelyik ellensége ráesett és alig tíz lépésnyi távoból lelőtte. A jegyző ellen szokatlanul heves hajsza folyt az itteni német lapban és így nagyon valószínű, hogy a gyilkosságot boszúból követte el valaki. A vizsgálóbíró három embert tartóztatott le a gyilkosság gyanuja miatt. Egy újabb távirat jelenti, hogy *Jellmann József* községi jegyző gyilkosa ma önként jelentkezett a zombori törvényszéknél *Müller András* 24 éves parasztleány személyében. A gyilkost nyomban letartóztatták.

— Letartóztatott posta tolvajok. A székesfehérvár-budapesti mozgópostán, a mint annak idején megirtuk, rájöttek, hogy *harmincezer korona eltűnt*. Most azt táviratozzák, hogy a budapesti rendőrség, a mely azóta erélyesen nyomozott ez ügyben, ma délután letartóztatta *Poppes József* postaszolgát, nejevel együtt, a kinél a pénz egy részét megtalálták.

— Véres munkás-zendülés. A polyánai faipar-telep véres kimenetelű munkás-zendülés volt a napokban. A társaság igazgatója pár hónappal ezelőtt a felvidékről több munkás-családot hozatott le a telepre, a kik részére állandó munkát biztosított a szerződésileg kikötött munkabér mellett. A munkások legnagyobb része családjával vett részt a munkában és szorgalmuk által elég szép jövedelemre tettek szert. Az első két hónapi keresetüket még csak kifizették, a harmadik hónapban már sokalták a keresetet s mindenféle ürügy alatt többféle levonásokat eszközöltek. E hó elsején *Karlínger Vencel* munkavezető kijelentette a munkások előtt, hogy az eddig megállapított munkabért nem fizetik tovább, hanem ha dolgozni akarnak, fogadják el az alacsonyabb munkabért, különben pedig 14 nap mulva elmehetnek. A megszorított munkások hozzáfogtak a munkához, de már az első nap belátták, hogy a felajánlott új munkabér mellett a legnagyobb szorgalmuk mellett sem kereshetnek havi 36—40 koronánál többet, a mi pedig alig teszi ki egyharmadát az előbbi keresetnek s ebből családostól nem élhetnek meg. Panaszra mentek tehát az igazgatóhoz, aki azonban meg sem hallgatta őket. Hétfőn a munkások nem állottak munkába. Ekkor a művezető felszólította őket, hogy aki nem dolgozik, az menjen ki a telepről azonnal. Ez az eljárás végre felingerelle a munkásokat, betörték az irodába, de az igazgató már akkor elmenekült. A munkások ekkor *Kajlínger* munkavezetőre vetették magukat, a kit véresre vertek s lakásába is behatoltak és ott összezuztak mindent. A munkások ezután még *Vaszlícsék Rudolf* és *Klamacska Ignác* munkafelügyelőket támadták meg s mire a csendőrség a telepre megérkezett, a két utóbbit már eszméletlen állapotban találták. A vérengzésben résztvevő munkásokat letartóztatták. A vizsgálat a telepen folyik.

— A kasszirnö-rendelet Pécsen. Irtunk mi is arról a belügyminiszteri rendeletről, a mely forradalmat keltett a kávéházi és vendéglői al-

kalmazottak körében. Arról szolt volna a rendelet, hogy csak olyan női alkalmazottat szegdi lehet a kávé és a vendéglős, a ki betöltötte életének 40 ik évét. Ezt a rendelethirt megcáfolta a belügyminiszter. De ime, elég az elejtett hír, hogy felkapják. A birnek miniszteri zamata volt s ez a zamata oly kedves volt, hogy a pécsi főkapitány mohón kapott utána. A pécsi korcsmárosokhoz és vendéglősökhöz a napokban egy felhívást bocsájtott ki a főkapitány. Hivatkozik a felhívás a közkerkölciségre s ennek megóvása céljából felhívja a korcsmárosokat és vendéglősöket, hogy üzleteikben kiszolgáló pincéernőket csak negyvenegyedik évüket betöltött nőket alkalmazzanak. Ez a felhívás f. hó 15-től kezdve kötelezi erre a vendéglős és korcsmárosokat, kik ellenében — ha nem tesznek eleget a felhívásnak — az italmérési engedély megvonása képezi a megtorlás eszközét. Amihez pedig a főkapitány urnak nincs egészen joga, ha még olyan tetszetős neki a koholt miniszteri rendelet ötlete.

— **Elfogott rabló.** A biharpüspöki csendőrség igen jó fogást esínált. Elcsiptek egy országszerte körözött veszedelmes embert. Megirtuk volt annak idején, hogy rabolta ki három rabló *Hocupán* László és *Gluga* Togyer biharmegyei marhakereskedőket. Nagyváradról *Csabára*, Csabáról Szolnokra utazott a marhakereskedő is itt Szolnokon támadtak éjjel rájuk Szabó Lajos, Szántó Antal és K. Nagy Sándor notórius gazemberek s háromezer koronát vettek el tőlük. A rablók vezérét, Szabó Lajost azóta hiába keresték. Augusztus hó 12-én történt a rablás. Szántó Antalt s K. Nagy Andrászt elfogták s a pénz egy részét meg is találták náluk, de Szabó Lajos nyomára országos körözés sem vezetett. Nagyváradra való Szabó Lajos s kivált a nagyvárad rendőrség kutatta nagy buzgósággal. Néhány napja névtelen levelet küldtek a biharpüspöki csendőrségnek, hogy egy veszedelmes család Szabó Lajos már néhány napja Pápai Sándor házában tartózkodik. A csendőrség parancsnoka, Móra József őrmester, ki már több ízben kitünt ügyességével, a vett értesítés nyomán megjelent a jelzett lakásban és tényleg ott találta Szabó Lajost egy Pápai Emma nevű kétes hírű nő társaságában. Mikor Szabó Lajost igazolásra szólították fel, egy kis börtöndőt vett elő és abból különböző biztosító intézetek blankettáit mutatta fel azzal, hogy ő azon intézetek által üzletek szerzésére küldetett ki, különben pedig Spitzer Ede nagyvárad kereskedő ügynöke. A furfangos szölbamos, fél intelligens embernek az előadása azonban nem felelt meg a valóságnak és így a csendőrség tovább folytatta a nyomozást és mint kitünt, igen jó fogást csinált, mert Szabó Lajos személyében elcsipte a múlt hónapban Szolnokon elkövetett 8000 koronás rablás harmadik tettesét, kit a hatóságok a legszorgosabb kutatás dacára sem bírtak kézrekeríteni. Szabó Lajost különben a szolnoki törvényszék is országszerte köröztette s így a biharpüspöki csendőrség a szolnoki ügyészség távirati értesítése folytán a jeles firmát Szolnokra kísérte, hol a börtönben várja meg a büntető igazságszolgáltatás itélkezését.

— **Tűzok Kurticson.** Kurticson, a mint levelezőnk jelenti, ma két ízben is tűz ütött ki. Reggel hét órakor *Siklován* Titusz háza, a hozzá tartozó melléképületekkel, a melyekben a gazda egész termése volt, és egy kazal széna leégett. Hogy a tűz a nagy szélben tovább nem terjedt, a tüzoltók buzgalmának köszönhető. A kár annyival érzékenyebben érinti Siklovánt, mert ép tegnap járt le a ház biztosítása s azt Siklován nem újította meg. Este nyolc órakor kigyuladt *Zsulán* Jozsif háza és istállója, de azt a teljes elpusztulástól szerencsésen megmentették. A tűz gyújtogatásból vagy gondatlanságból keletkezhetett.

— **Az aradi Kossuth-szoborra** legújabbban a a következő adományok folytak be:

Sófalvi György 5 kor. (évi járadék), Novotny Lajos 5 kor. (járadék), Klein Ignácz 1 kor., Singer Mihály 231 kor., Horváth Kálmán (Fiume) 2 kor., Molnár Lajos 2 kor., Egy társaság 1 kor., Mosko-

vitz Jakab 2 kor., Kositzky István 10 kor., Aradi mérnök és építész-egylet 100 kor. (A konstantinápolyi utból felmaradt összeg), Istvánnapi gyűjtés Kosztka Emilnél 660 kor., Bánfy Sándor 45 fillér, Jókendv-asztaltársaság színelőadás 30 kor., Bartyik József 74 fillér, Georgiádes József 1 kor., Szegő Hugó dr. 10 kor. (Asztaltársasági taggá avatása alkalmából), Grünwald Simon 4 kor. (Asztaltársasági taggá avatása alkalmából), Klein Ignácz 1 kor., Magyarvárosi polgári jótékonycélu asztaltársaság táncmulatság 12 kor., Institoris Kálmán, Sarlot Domokos, Varjassy Lajos 8—3 kor. (Lövészegyleti jegy-megváltás), Farkas Abraham 461 kor. és Ascher Ferenc 461 (szakértő díjak), 276. sz. gyűjtő 4 kor., Bergonczy Gusztáv a Herkulesfürdő személyzete gyűjtéséből 60 kor., M. A. V. gyűjtés 3460 kor., Bokor Alajos 25 kor. (Igazgatóvá történt kinevezése alkalmából), Hivatalsszolgák egylete 20 kor. (Évi járadék míg a szobor föl nem épül), A buvapesti Pósa-asztal Lajos napi gyűjtése Nikolits Döme dr. által 40 kor., Koszorúmegváltás Tabakovics dr. ravatalára Nikolits Döme dr. 10 kor., Bisztritzky József 19 korona.

A szoboralap bejelentett álladéka 1161330 kor. 1902. szeptember 13-án.

— **A janinai vali kalandja.** Napok óta egyébről sem beszélnek Konstantinápolyban, mint arról a botrányról, mely Osman pasának, a janinai valinak és a török-görög határvidék legfelsőbb kormányzójának állásába fog kerülni. Mikor ugyanis a kormányzó egy éjjel a „barátnéjával”, egy görög alattvalónál volt, a rendőrség parancsnoka, Atalbán Errud pasa megtámadta a házat és a pasát görög barátnőjével együtt kegyetlenül elverte. Ez az eset természetesen a nép minden rétegében kinos hatást szült s valószínű, hogy mindkettőt elhelyezik más vidékre.

— **A szerelmes nagynéni.** Egy kissé furcsa szerelmi történetet jeleutenek a fővárosból. A hőse egy ifju legény, ki előbb eljászotta Romeo szép szerepét, hogy aztán annak révén pénzt csikarhasson ki Juliától, a ki már asszony. A fiatal ur, a kiről zárjel között elmondjuk, hogy legjáratosabb a cipő foltozásban, meg talpalásban, saját nagybátyja fiatal feleségével kezdett viszonyt. Az asszonyka ugy látszik csengő forintokkal fokozta az ifju Romeoó hevé, a mig ki nem sült, hogy Romeo ur szívén nemcsak a fiatal nagynéni, hanem mások is osztozkodnak. Itt véget ért aztán a szerelem, de Romeo urnak pénzre volt szüksége. Irt egy levelet az asszonykának és mikor ennek nem volt hatása, irt egy másodikat is, amelyben azzal fenyegette meg őt, ha nem küld neki 2 nap alatt 20 forintot, a leveleit elküldi férjének. Az ifju Romeo be is váltotta fenyegetését, de szerencsére a német nagybácsi egy betűt sem értett meg a levelekből, mert azok magyarul voltak írva. Így a levélről várt hatásból nem lett semmi. Azaz lett, mert a szerelmes nagynéni ma dr. Pollatsek Sándor ügyvédnek átadta Romeo ur zsaroló levelét, hogy ellene az eljárást megindítsa.

— **Király és fodrász.** A belga király luchoni tartózkodása alkalmával a következő jelenetet rendezte: Megérkezése után egy luchoni fodrászt hivatott magához Lipót király és megparancsolta neki, hogy fehérr szakkállat néhány ollócsattogással hozza rendbe. Mikor ez megtörtént, azt kérdezte a király, hogy mivel adós, „Husz frankkal felség”, szolt a fodrász, anélkül, hogy a szemét megmozdította volna. A király tárcájából kivett egy kétfrankost és az élces hajművész kezébe nyomta, miközben mondta: Hozzá vagyok szokva, hogy mindent jól fizetek. Itt van két frank egy új belga pénzdarabban. Rajta találja fejemet emlékül. A fodrász eloldalgott, anélkül, hogy követelését újra kérte volna, csináltatott azonban rögtön egy cégtáblat a következő felirattal: „Ő felsége a belga király udvari szállítója.”

— **Elrabolt pénzszekevény.** Isaszegen vakmerő rablás tetteseit keresi a csendőrség. A község házából éjnek idején elrabolták a nagy Wertheim-szekevényt. Az árvapénztárba ugyanis kétezer koronát fizettek be, de ezt a pénzt nem a

Wertheim szekevénybe zárták el, mert az árvaszéki pénztáros már nem volt ott, hanem a község kis pénztárába helyezték el. A betörők azonban ezt nem tudták, hanem eddig ki nem derített módon a nagy Wertheim-szekevényt elrabolták. A rablást csak másnap reggel vették észre és a csendőrök a pénzszekevényt meg is találták a Kállay-féle kertben. A pénzszekevény nyitva volt, de az okmányok mind rendben voltak. a betörők csak a száznegyven korona készpénzt vitték el. A csendőrök az előjáróság némely tagjait gyanúsítják és ebben az irányban folytatják a nyomozást.

— **A lányok és a manóver.** A lefuvas után a kalandos históriák ideje jött el. A manóver bő anyagot nyújt arra, hogy a visszatért katonák elmeseljék élményeiket. Nem mondhat azonban érdekesebb történetet senki a szegedi háziezred bakáinál. Mészse földön híresok a szegedi bakák. Ha idegenben hire jár, hogy jön a szegedi armádia, a leányokat előre elrejtögetik a gondos szülők, mert érzik és tudják, hogy a szegedi bakába előbb utóbb beleveszedezik az asszonyok. A szegedi baka hódításairól sokat tudnak beszélni az osztrák császári városban, ahol tiz év előtt állomásozott az ezred. A manóver alatt, agusztus végén, mikor Facseten hire járt, hogy jön a szegedi háziezred, a falusi kupaktanács nyomban gyűlést tartott, hogy mitévő legyen. A helyzet szörnyű kritikusknak tűnt föl. Azt mondogatták egymás között, a facseti leányok, ugyan nem szerelmes természetűek, de hát a jövő sorsát boldog Isten tudja, de annyit már ők is tudnak, hogy a szegedi bakák a bécsi leányokat is magukba bolondították. Itt tenni kell valamit, de gyorsan. A falu előjárósága akármilyen bölcs, még se szállhat szembe az armádiával, tehát szembeszállnak a saját leányaikkal. Megparancsolták a kisbíróknak, hogy három napig minden reggel és délután dobörgés mellett adja tudtára mindenkinek, hogy jönnek a szegedi bakák, ennél fogva ajánlatos, hogy a falu bimbózó korban levő virágait vigyék el jó messzire valameddig, míg a hadgyakorlaton fáradzó bakáknak le nem fujnak. Ugy is történt. Tegnap délután egy órakor lefujtak s reggel már a hegyek utain döcögős szekereken szállították vissza a facseti leányokat a szülei hajlékba. Így történt, hogy a szegedi bakák három hétig csak rezes orru, ripacos képű banyákat láttak Facseten.

— **Luccheniről.** A hirneves svájci lélekbuvár, Forel tanár, „A büntett és az alkati s szellemi anomáliák” címmel nagy könyvet adott a minap, amelyben külön fejezetet szentelt Erzsébet királyné gyilkosának. Forel szerint tudományos lehetetlenség, hogy Luccheninek büntetése volt, vagy hogy sors utján jelölték ki őt a gyilkosság elkövetésére. Luccheninek abból a nyilatkozatából, hogy „tettével csak a maga életét akarta megboszolni”, arra következtet, hogy a gyilkosság egy impulzív ember hirtelen, örült kétségbeesésének vad nyilvánulása volt Luccheni nem örült ugyan a szó közönséges értelmében, hanem impulzivitása szokatlanul erős, és nagyon hasonlít az örültekéhez. Forel a következő három pontba foglalja össze Luccheni esetének magyarázatát: 1. Örökölt terheltség; nagy impulzivitás, különös becsvágyó hiuság, élénk fantázia; receptív fölfogóképesség, de konfuzus értelem; nagy akarat-gyöngeség, erkölcsi gyöngye-elméjűség; a hisztériásokéhoz hasonló akarat hiány, vad szenvedelmek, kegyetlenség s az olasz faj ösztönei. 2. A társadalmi környezet és nevelés rossz befolyása; csavargás és rossz társaság; az enarkisták befolyása; hipnotizáltak Luccheninek az erre már ugys kitűnően előkészített természetét. 3. Véletlen, az utolsó pillanatban döntő okok: a munkátalanság, életuntság és kétségbeesés; hiuságának hizegő és óriási feltűnést keltő dolgok akar véghezvinni s az áldozat megválasztását csaknem a véletlenre bizza. Forel szerint rendkívül nehéz volt Luccheninek a tanulmányozása, mert még a börtönben is mindig arra törekedett legelső sorban, hogy „érdekes” legyen.

— **Roosevelt elnök mint lovas.** Newyorkból érkező tudósítás Roosevelt elnököt a következőképen jellemzi, mint urlovast. Az elnök a minap egy csendes vasárnapot a chikamangai harctér megtekintésével akart eltölteni. Mikor a Chikamanga-park bejáratához érkezett, ott találta az ötödik lovasezredet megtekintés céljából felállítva. Az elnök lóra ült és az ezred

elé állva, a tábor disztere felé lovagolt. A lovasság követte. Roosevelt elengedte lóva gyepelőit és a tempó gyorsabb lett, mignem vadászvágatásba ment át. Őt lovas leesett lováról és husznál többen elvesztették a kalapjukat. Végül aztán az ezred mentő-osztálya került elő és a kocsi megtelt sebesült katonákkal. Istentisztelet után, délután az ezred pontja elé lépett és elmondta, hogy büszke rájuk s hogy délelőtti lovaglásakor nagy élvezetet szereztek neki. Az ezred e szavaknál először harsogó kacagásba tört ki, később tapsolt és végül az ezred hurrázásával végződött a jelenet.

— **A karlsbadi Humbertné.** A karlsbadi rendőrség letartóztatott egy *Gottschlig* Anna nevű asszonyt, a ki *Humbert*-nére emlékeztető csalással károsította meg az ottani szállótulajdonost. Vagy harmadfél évvel ezelőtt *Gottschlig*-né, a ki körülbelül negyven esztendő, hosszabb időre szobát bérelt egy nagy karlsbadi fogadóban. A szeretetreméltó külsejű asszony rövid idő alatt nagyon bizalmas lett a szállótulajdonos családjával. *Gottschlig*-né regényes dolgokat mesélt azokról az örökségekről, melyekre igényt tarthat. Elmondta, hogy férje után örökölt, de ennek az örökségnek egyelőre csak a kamatait élvezi. Olaszországban is van letében egy másik öröksége, amerikai bátyjától pedig 50,000 márkát kap, mielőtt elérte ötvenedik életévét. Ezekkel a mesékkel rábirta a szállótulajdonost, hogy az örökséghez mintegy 20 000 koronát előlegezzon neki, minnek fejében fedezetül váltót adott a hiszékeny embernek. A szélhámos asszony több utat tett Olaszországba, a hol állítólag lépéseket tett az örökség megszerzése céljából. Minthogy azonban ezek a lépések természetesen a legcsekélyebb eredménnyel sem jártak, a szállótulajdonos megunt a hosszú várakozást és a fedezetül kapott váltót átadta egy bécsi ügyvédnek. Néhány nap alatt kiderült az egész szélhámosság. A megkárosodott ember feljelentésére a rendőrség letartóztatta *Gottschlig*-né. A kicsalt összeg blét már megtalálták nála.

— **A „hirlapi kacsa” eredete.** Mint a „Münch. N. N. irp., a 19. század kezdetén erősen divott az a szócska, hogy rémes, rejtélyes és hihetetlen történeteket költöttek az újságíró ösök és ezekkel csigázták fel az olvasó közönség érdeklődését. Egy brüsszeli újságíró, névszerint *Cornelissen*, egy nap nagy betűkkel kiszedett cikket írt a kacsák falánkságáról és megírta, hogy a kacsák falánksága egyszerűen meghalad minden képzeletet. Hogy bizonyítsa a cikkíró a kacsák falánkságát, egy kezebe bezárt husz ilyen szárnyast s egyet közülük a többiek szemé áttára darabokra vágott. És mi történt? A tiznikilenc kacsa egy pillanatig busulva nézte rajtarsa szörnyű elmúlását. A gyász azonban nem sokáig tartott s nekiesve a bajtárs még ki sem hült földi maradványainak, nagyszerű halott tort ültek rajta s gyomrukba temették a felejtetetlen társat, testvért, illetve rokont, úgy, hog, még egy tolla sem jelezte, hogy valaha létezett. *Cornelissen* természetesen folytatta cikkeit é ismételte a mézárilást, a kacsák pedig a tenetést, még két kacsa maradt. Az egyiket megint jobb létre szenderítette *Cornelissen*. A kacsák utolsó mohikánja pedig, melynek gyomrában már tizennyolc kacsa várta az utolsó itéleti trobita szót, neki esett a legujabban feltálatl tesvérnek is és nemsokára ez is a közös sírban püent. Ez a kis történet bejárta az akkori összes újságok hasábjait s a kacsatörténet ugyanzen alakjában még a harmincas években is nagy népszerűségnek örvendett Amerikában sőt sokan voltak, akik ebből az „állatmeséből” valami átvitt értelmet próbáltak kioskodni sletorkolták „műveletlen” emberlérsáikat, akik z egyszerű történetet úgy vették, amint van. Ezidőtől kezdve lett használatos a hirlapi kacsa elnevezés, mely nemsokára, jóllehet az állatan élénken tiltakozott ellene, rokonságba lépett a cápákkal is.

— **Kossuth-érmék.** A Kossuth Lajos születésének századik évforduló alkalmából készült, díszes kivitelű Kossuth-érmét ingyen kapja mindenki, aki *Nádler* Lajos női- és férfidivat áruházában (Andrássy-tér 16.) legalább 4 korona bevásárlást eszközöl.

— **Nagy cipőmennyiség Porter áruházában.** A mai modern kereskedő arra törekszik, hogy nagy választék által keveltté és közismertté tegye magát. Aradon sem üzlet van, mely ezt az elvet követi. De a városban is számot

tenne az a bámulatosan sok oldalú és gazdag raktár, mely valójában lebilincsel és szinte elkápráztat minden vevőt, aki végig sétál Porter Vilmos Nagy áruháza hatalmas területén. Nem mondva csinált nagyság ez a vállalat, hanem *elsőrendű látványosság*, melyet az aradi közönség büszkén vall magáénak. Idegeneknél szinte programmszerű az áruház megtekintése; kitűnt ez legutóbb is, a győri leányok látogatásánál, akik sok időt töltöttek az áruházban és nem győzték eléggé dicsérni annak meglepő berendezéseit és áruinak nagy tömegét.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Modern gazdasszony.

(Mig a mama oda van.)

Arad, szeptember 13.

Nem vagyok ugyan építő munkás, de azért sztrájkolni nagy kedvem volna, még pedig a papa ellen, aki a mama távoztása óta befogott a házi munkákra, a nélkül, hogy külön díjazásban részesülne, amire pedig erősen reflektál az a kis persely, melynek tartalmát a francia testvérek iránt érzett részvétem teljesen kiüresítette.

Ezelőtt csak a családunk jóvoltáért imádkoztam, de most az összes világrészekre kérem a Jézuska oltalmát, mert ha az elemi csapások annyira divatba jönnek, akkor irgalmasságom mindig ki fogja rabolni kis takarékpénztáramat, ahova a papa gyenge egyszerű-tudománya folytán vándorolnak be a legtöbb fillérek.

A mama kiváló tulajdonságait most tudom csak igazán becsülni, amióta rám nehezülnek összes kötelességei, a papával való disputákkal egyetemben. Az ilyen aktusoknál érzem magamat leginkább hivatásom magaslatán.

A többi házi teendőket már kisebb s még kisebb készséggel végzem és az élet rögzös pályáját leginkább a főzés művészete tárja elé, amidőn egy-egy rongyos palacsinta, vagy egy felismerhetetlenségig eltorzult „koch” blamiroz a papa előtt.

Ilyen hátrányai vannak a mama fürdőzésének, aki még ma is a herkulesfürdői fenyvesek közé vonult, hogy az utó-saison kedvezményei mellett erősítse idegeit és hogy edzett fizikummal töltesse el a bájos őszit itthon, a Baross-parki sétány fehér székein.

Addig az én aranyfürtjeim közé eszűtszálak vegyülnek, mert a papa papról-napra nehezebb feladatok megoldására kényszerít. Nem kérde, képes vagyok-e rá, csak követel és parancsol, hogy egész rabszolgának érzem már magam, aki vérző szívvel teljesíti a súlyos parancsokat.

Mig a papa változalosságot szerető gyomra megelégedett a borju-, marha- vagy báránysültekkal, addig nem éreztem a cselédhiányt, sőt a mama fürdőzése érdekében panasz nélkül fényesítettem a cipőimet is, de a napokban csirkehusra éhezett s a kis csibénk kivégzését reám bízta, figyelembe nem véve nyulszívűségemet és gyakorlatlan kezemet e gyilkosságok terén. E percben megátkoztam az összes fürdőhelyeket, a cselédel nélkülvő takarékoságot és talán még a papa étvágyára is tettem volna megjegyzést, ha magam is nem volnék rántott csibe kedvelő.

Szeretni és ölni azonban kettő és mig az elsőhöz szívemben óriási talentumokat érzek, az utóbbi megrázza a lelkemet még akkor is, ha valamelyik szelid baromfit kell látnom a késtülő alatt.

Ezt kívánta tőlem a papa, és milyen fenéges nyugalommal mondta:

— Vágd le ma a csirkét, leányom!

E borzasztó kívánság után — szerencsére eltávozott hazulról, mert ha jelenlétében kellett volna a kegyetlen műtétet elvégezni, hát félelemből csakugyan gyilkossá válok, mig így sokkal nemesebb halálra ítéltém a kis csirkét, amelylyel az a szerencsétlenség történt, hogy még most is él.

Már az előkészületek is óriási küzdelembe kerültek s azon tétováztam, ne kellene-e valamelyik szomszédnőt felkérni a kivégzés szíveségére. De féltett gazdasszonyi reputációm tiltakozott ez ellen és elhatároztam, hogy össze-szedve minden lelki erőmet, magam fogok rajta itélkezni. Csak hogy más eszközzel, amely gyorsabb kimulást biztosít számára.

Először is megsirattam szegénykét, azután megfogtam és bezártam a lakás ajtaját, hogy valaki rajta ne kaphasson, midőn a papa célzó kis pisztyolyát az ő szép sárga tollára irányítom.

Oh, hányszor lecsuszott kezem a ravaszról, milyen heves szívdobogás nyugtalanított, mig az csakugyan eldőrdült.

A lövés mindkettőnkét nagyon megijeszíthetett, mért én lehunyt szemekkel rogytam le a konyhaszékre, a csibe pedig szárnyait csapdosta, mintha végvonaglását jelezne.

A papa délben sokáig zörgött az ajtón s rosszat sejve, a szomszédokhoz fordult kérdéseivel, akik a dördülésre emlékezve, a papát annyira megijesztették, hogy lakatos segítségével nyitatta ki az ajtót, amelyen keresztül a sértetlen csibe rögtön kiszabadult, engem nagy szegényemben egyedül hagyva.

Zokogva adtam elő az esetet és a papában csakis a jó vadász tudott megoocsátani, aki elől már számtalan nyulacska ép bőrrel menekült.

Ez esetet azonban nem bírta elhallgatni, megírta a mamának, aki dorgatórium helyett örült az én ügyetlenségemnek, a papának pedig szigorúan megtiltotta, hogy az ő távollétében gyengye csirkére éhezzen.

Ilyen epizódjai vannak gazdasszonyságomnak, de szívem történetéről még többet tudnék mondani, ha végtelen szeretetem le nem zárta volna ez ajkakat. Mig a papa a háztartás prózai teendőihez akar szoktatni, titokban olyan szent érzelmet kultiválok, melynek csodás gyönyöre a magas csillagokig ragad.

Judith.

Vénusz az emeletben.

(Pikáns válpör.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Régen tárgyaltak olyan pikáns esetet, mint most a párisi bíróság előtt. Az ébredő szezonnak ez az első szenzációja. Ime, az eset.

Lebas ur, egy derék miniszteri tisztviselő, mulatni ment egyik jó barátjával a Maxim-féle restaurantra. Négyen voltak együtt egyik kis külön teremben: *Lebas*, a barátja, *Florisson* és két enni-való, szellemes hölgy. A vacsorát *Lebas* adta, mintegy bucsuzásul a szalmaözvegységétől. Másnapra várta vissza a feleségét.

Az este pompásan sikerült. Ejjékor már oly hangos volt a hangulat, hogy *Florisson*, a jóbarát, kánkánt táncolt a szóke *Lisettel*. Táncolt, aztán egyszerre forogni érezte maga körül a világot és a másik pillanatban ajultan esett össze.

— Hamar egy pohár vizet!

Lebas gyorsan felgombolta a barátja mellényét, megnevesítette a homlokát; pár perccel később rendben is volt minden.

Florisson feltápaszkodott és még kissé halványan egy székhez vánszorgott.

Lisette a földön, ott, ahol Florisson feküdt, egy kis ékszer talált. Azt odaadta Lebasnak, hogy tegye el s majd aztán adja át Florissonnak. A kis ékszer egy briliánsokkal kirakott amulett volt, amelyet a fiatal ember vékony láncocskán viselt a nyakán. Onnan esett le.

Lebas még sohsem látta a barátjának ezt a kis titkát. Bizonyosan a kedvesétől kapta, gondolta magában és kíváncsian felnyitotta az arany ajtócskát rajta.

Hangos kiáltás rendítette meg a társaságot: mindenki Lebas felé fordult, aki döbbenettel állt a szoba közepén és... az amulett bensejébe rejtett képet csodálta.

Florissonnak szempillantás alatt eltűnt a mámor a fejéből. Odaugrott a barátjához, de az viszszalökte.

— Pusztulj, nyomorult! Ezt a képet nem kapod vissza többé. De majd beszélgetünk még róla!

Gyorsan kifizette a vacsora számláját és úgy eliramodott a restaurantról, mintha puskából lötték volna ki.

Ennek az amulettnek az esetét tárgyalta tegnapelőtt a szajnaparti bíróság.

Az amulett bensejében gyönyörű művű parányi festmény volt: egy káprázatos szépségű asszony képe... a la Venus, amint a tenger habjai közt megszületett. A képen Lebas felismerte a felesége mását...

A tárgyaláson megjelent az egész párisi elegancia, tout Paris; de a bíróság a szép asszony ügyvédjének kértére zárt ülést rendelt.

— Elismeri, asszonyom, hogy ez az ön képmása? — kérdezte a bíró a szép bűnös asszonyt.

— Elismerem. Nem tagadok semmit. En adtam Florissonnak emlékül.

— Bevallja, hogy megszegte a hűségi esküt, megsértette a férje becsületét?

— Bevallom. De jöjjünk tisztába, bíró ur. Nem elcsábításról van itt szó. Florisson nem is bűnös. A dolog a következő: En szegény leány voltam, akinek minden vagyona a szépsége volt. Egy könyvkereskedésben voltam alkalmazva, ott ismerkedtem meg Florissonnal, aki aztán jó barátom lett. Jó barátom, semmi más. Segített küzködéseimben, támogatott a megélhetés gondjai közt. Szívesen adtam volna neki hálából egész szívemet, mert hiszen szerettem is őt; de becsületes akartam maradni. Ő megértett és nem is erősködött azon, hogy elcsábítsom.

Egy napon azzal állított be hozzám Florisson: akarok-e férjhez menni egy gazdag emberhez, akinek előkelő társadalmi állása van, fiatal s méltó arra, hogy a férjem legyen. Természetesen igent mondtam. Másnap Florisson bemutatott nekem egy urat: Lebast. Első tekintetre tetszett nekem és azt is észrevettem, hogy én is tetszem neki. A bemutatkozás után eltávoztak, de Florisson később viszszajött és ajánlatot tett nekem. Ha megesküszöm neki, — erre kért — hogy a házasság létrejötte után kedvese leszek Florissonnak, ő létrehozza a dolgot. Mit tettem volna: szegény voltam és szerettem Florissont... tehát beleegyeztem.

Fél évvel később meg volt az esküvőnk. Nászutunkról pedig visszatérve, beváltottam Florissonnak az eskümet. Boldogok voltunk mind a hárman: engem legkevésbé sem bántott a lelkiismeret s ha bánt valami, úgy ez csak az, hogy könnyelműen lefesttettem magam Florisson amulettje számára...

A bíróság rövid tanácskozás után felbontotta a házasságot.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A szálloda-igazgató óvatossága. Ugy lát-szik, nagyon óvatos a kölni *Domhotel* igazgatója, a kit tegnap vontak felelősségre az ottani esküdtek eme tulajdonsága következtében elkö-

vetett vétségért. A panaszosnő *Wrede* bárónő, aki amerikai állampolgárnő. Az eset a következő: A nyár folyamán a nevezett szállóban három nő, anya és két leánya lakott, akik *Wrede* bárónőnek nevezték magukat. A szálló igazgatója a legfiatalabb leányban egy nőt vélt felismerni, akit Párisban az Olympia bar-ban látott. E miatt azután felszólította a legfiatalabb bárónőt, hogy hagyja el a szállót és egyúttal a kiutasítás okát is közölje vele. A bárónő a kölni amerikai konzulhoz fordult oltalomért és egyúttal egy ottani építésszel igyekezett magát igazolni, a ki őt ismerte; mindez azonban a szálloda-igazgatót nem győzte meg tévedéséről. Erre a bárónő a bírósághoz fordult, ahol az igazgató beismerte tévedését és bocsánatot kért. Ezenkívül 500 márkát fizetett egy meghatározott jótékony célra, a panaszosnőnek pedig jogában áll az ítéletet több külföldi lapban a vádlott költségére közétenni.

§ *Kirabolt öreg asszony.* Vakmerő rablást követett el 1901. évi július hó 17-én Koka Pestmegyei községben két fiatal ústfoltozó sátoros cigány: *Kozák István* és *Kolompár József*. Azon hiszemben, hogy sok pénzt fognak találni, a nevezett nap éjjelén rátörték az ajtót özv. *Papp Gábornóra*, egy 74 éves süket paraszt asszonyra, akit aztán az ágyában összevissza vertek. Mikor már belefáradtak az öreg asszony ütlegelésébe és fojtogatásába, hozzá fogtak a lakás kikutatásához. Munkájuknak azonban nem lett eredménye, amennyiben pénzt nem találtak, s üres kézzel kellett eltávoznok. A rablást másnap reggel vették csak észre a szomszédok, akik jelentést tettek erről a csendőrségnek. A nyomozat igen könnyű volt, amennyiben egy hátrahagyott furó és véső alapján a gyanu mindjárt a cigányokra, elsősorban pedig a két munkakerülő siherre: *Kozák Istvánra* és *Kolompár József*re terelődött. *Kozák* sikertelenül is még az nap elfogni a csendőrségnek, de *Kolompár* a rablás után mindjárt megszökött. A pestvidéki törvényszék a két cigányt rablásbüntetéseért helyezte vád alá s a múlt év október 30-án megtartott esküdtzéki tárgyalás marasztaló verdiktje alapján a törvényszék *Kozák Istvánt* öt évi fegyházra ítélte, társának, a szökésben levő *Kolompár József*nek pedig országos köröztesét rendelte el. A *Kozák*ra kimért büntetés időközben jogerőre emelkedett s *Kolompár* is kézrekerült, aki fölött ma itélkezett a pestvidéki törvényszék esküdtbírósa *Verebélyi Ignác* táblai bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat *Halász Lajos* dr. kir. ügyész képviseli, vádlottat pedig *Kéty István* dr. ügyvéd védi, *Kolompár* beismerő vallomást tett. Utána kihallgatták mindazokat a terhelően valló tanukat, akik *Kozák István* ügyében is tanuvallomást tettek erre a rablásra. A tanuk ma megismételték a múlt évben tartott esküdtzéki tárgyaláson tett vallomásaikat. A tárgyalást folytatják.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 13

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Időjárás esős.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.77— 6.78
Buza 1903. áprilásra	7.06— 7.07
Rozs októberre	6.03— 6.04
Rozs 1903. áprilásra	6.22— 6.23
Zab októberre	5.43— 5.44
Zab 1903. áprilásra	5.75— 5.76
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.40— 5.41

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.78— 6.79
Buza 1903. áprilásra	7.07— 7.08
Rozs októberre	6.03— 6.04
Rozs 1903. áprilásra	6.22— 6.23
Zab októberre	5.47— 5.48
Zab 1903. áprilásra	5.80— 5.81
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.41— 5.42

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	692.25
Magyar hitelrészvény	735.—
Leszámlolóbank részvény	463.—
Rima-Murányi vasmű részvény	498.—

Oszták-magyar államvasuti részvény 719.50
Közúti vasút 626.—
Városi villamos vasút részvény 330.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, szeptember 13.

Magyar aranyárjádék 4%	121.10
Magyar koronárjádék 4%	98.15
Magyar arany 4 1/2%	—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	204.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	183.—
Oszták papírjádék	101.10
Oszták járadék ezüst	101.—
Oszták járadék arany	121.50
Koronárjádék	99.50
1860-iki államsorsjegyek	152.25
Oszták-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbankrészvény	734.50
Oszták hitelbankrészvény	692.—
Oszták-magyar államvasút	720.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	116.97
London	239.30
Páris	9510

Kerpel Izsó 50,000 kötetes kölcsön-könyvtárába

Telefon-szám: 407.

Áradon, Átél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

A következő újdonságok érkeztek

Magyarban: Harmath L.: Az ikrek, Vncent: Trevannes Jakab, Knut H.: Victoria, Gy: Ó nem féltékeny, A.: Hires szerelmesek, Wills: A láthatatlan ember, Balassa: Mátyás király, Vereszajev: Egy orvos vallomása, Muntuenu J.: Keleti Páris, Kabos: Két halott regénye Brody: Erzsébet dajka, Bugyi: Én meg a lu, Vajdai: Sobri Jóska, Guthi: Házasodjunk, féczy: A regi szerető, Selonsky: A jövő világból, Gyarmathyné: Uj hajtások, Albisi: Kova Áyuri, Szöllösy: Közönséges halandók, Bakonyi Laczi k. a. stb. stb.

Németben: Hyan: Lumpengesindel, Raimund Golo: V. Hand zu Hand, Sienkievcz: Am lichten Gestade, Gorki: Orlov u. seine Frau, Gersdorf: „Nein“, Berkov: Die Unbegehrten: Der rechte Erbe, Rovetta: Das Idol, Mauret: Die Studentin, Lescott: Michelette Savage: Die gefangene Prinzessin, Sales: Beaulieu, Lanken: Ein neues Geschlecht, Orzesko: Der Australier, Pont-Vest: E. vornehme Ehe, Benedek: Anna Huszár, Flénning: Vom Sturm getragen, Letang: E. schöne Frau, Bülow: Ohne Herz, Paura: Irmengande, Memini-Mario, Cherbulez: L. Psolski, Harte: G. Conroy Edwards: Lea, Montepin: D. rothe Hexe Stead: D. rothe Mann, Osten: Zwei Königsinder, Gottschall: Moderne Rothäute, Eckstein Das Kind, Petersilie: Wingoff, Gordon: Mib Reseda, stb. stb.

Francia és angolban igen sok újdonság!

Havi kölcsöndíj korona 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

A tanuló ifjúságnak óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.
Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

Ugyan e cég ajánlja a közönség szíves figyelmébe Andrassy tér 20. sz. alatti könyvzenemű- és papirkereskedését, a melyben rendkívül előnyös alkalmi vételek eszközölhetők könyvek és hangjegyekben. Minden zenemű-újdonság zaktáron. Átjászott hangjegyek félárban. Üzleti könyvek kitűnő minőségben és igen jutányos áron. Képes levelező lapok nagy választékban. Tanszere minden iskola részére. Egész könyvtárak és egyes, bármely nyelvű könyvek, valamint átjászott hangjegyek vétele és eladása.

Üzleti telefon 38f sz.

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Irta: **Galsai Kovách Ernő,** (1)
1846—49. honvédszázados.

Előszó.

Születtem 1825. év szeptember 25-én Zalamegye Turje mezővárosban. Hat gimnasiunomi osztály végeztével 1841. évi október hónapban a horvátországi Belovár városában lévő katonai intézetbe mentem, hol 3 év alatt elvégeztem a katonai tanulmányokat. Ez idő alatt 1842. év július havában beállottam ezredkadétnak az ottani 5-ik sz. varasdörösi határőr-ezredbe.

1845. év májusban neveztek ki magyar nemes testőr- és hadnagynak, itt 1848. év szeptember 23-ig voltam, amidőn állomásomról lemondtam és a magyar honvédséghez átlépve, a Hódmező-Vásárhelyt alakult 30-ik békési honvéd zászlóaljhoz főhadnaggyá, november 16-tól kezdve szakasparancsnokká neveztettem ki. A zászlóalj Aradra rendeltetett, a hova én is 1848. év november 13-án megérkeztem.

Aradon 1849. év április 16-ig voltam s részt vettem minden hadieseményben, a mely ez időben Aradon történt.

Ezután Perczel Mór tábornok vezénylete alatt lévő hadtesthez jöttem, mely a Bácskában és Bánátban működött.

Április 24-én lettem zászlóaljparancsnok s a 30-ik sz. zászlóaljjal részt vettem és jelen voltam:

1849. április 28-án a melencei, május 6-án az uzdini csatákban, május 22. és 25-én Villovó ostrománál, június 3-án Pétervárad felett a károlyi-bukeveci sáncok megvívásánál, június hetedikén a kácsi és 25-én az ó-becsei csatákban.

Ezen alkalommal az osztrákok fogságába kerültem és Zimonyba és onnan szeptember hónapban Pestre, az Új épület fogházába szállítottam, a honnan aztán november 15-én az aradi várba vittek.

Itt 1850. március 14-én kötélalati halálra ítélték s kegyelmezve 16 évi váragságra, melyből az aradi várban két hosszabb fogságot szenvedtem, a midőn 1856. december 2-án kegyelem után szabadultam.

Miután az 1848/9. hadiélelményeimnek nevezetes részét az Arad városban eltöltött idő képezte, arról a naplóból ezen jegyzeteket készítettem, hogy mentőképp forrás nyomán ismerje meg az utókor, hogy mit és mennyit volt képes Arad város lelkes polgársága a hazáért áldozni és szenvedni: a melynek nyomán valóban megérdemelte, hogy a nemzet részéről örök időkre a legnagyobb hazafiúi tiszteletben és elismerésben részesüljön.

Melynél fogva én is szívem mélyéből kiáltok fel:

Éljen s virágozzék Arad városa!

Galsai Kovách Ernő.

I.

Az út Aradra.

A magyar sereg a schvechati csatán Pozsonyba visszavonulván, ott a külön városi katonai parancsnokság november 4-én megszűnt. A parancsnok Szabó Imre őrnagy, később ezredes és hadügyminiszteri államtitkár, segéd-tisztje pedig mint főhadnagy én voltam.

Ezután gőzhajón visszaintultunk Pestre s ott a honvédelmi bizottmánynál további alkalmazás végett jelentkeztünk.

Szabó Imre őrnagy a hadügyminiszteriumnál maradt alkalmazásban; nekem is ajánlottott, hogy ha Pesten akarok maradni, beosztanak a miniszteriumba; de engem a tettvágy ösz-

tönzött, hogy bevonuljak a 30-ik honvéd zászlóaljhoz Hódmezővásárhelyre, mely zászlóaljhoz már szeptember 24-én főhadnagynak neveztettem ki.

Nem akartam irodában maradni, hanem a tettek színhelyére a csataterre, annak veszedelmei, nélkülözései és dicsősége után vágyódtam.

Mint hogy azonban egy nagy bőrdőn holmim és fehér ruhám még az ottani táborozásom óta Adonyban az ottani uradalmi számtartónál voltak letéve, azokért utaztam és magammal hoztam Pestre.

Itt minden szükségességeket magammal elátva, november 10-én délután a vasuton Szolnokig mentem, hogy onnan gőzhajón Hódmezővásárhelyre tovább folytassam utamat.

A gőzhajó november 11. elindulván, Csongrádon megállt éjjelre.

November 12. reggel csakhamar Mindszent alá értünk, a hol nekem, hogy Hódmezővásárhelyre menjek, kiszállnom kellett. Mindszentből nem láthattunk semmit, csak a sáros Tisza partját és néhány fűzfát.

Itt gőzhajó állomás nem volt, de miután az utasok én és egy Politzer nevű hódmezővásárhelyi kereskedő, kiszállni akartunk, a hajó megállt, bennünket csónakba ültetve kitétek a sáros és pusztai Tiszapartjára.

Itt álltunk a bokáig érő sárban, sehol egy embert nem látva.

Végre valahára oda vetődött hozzánk egy mezitlábos pásztorgyerek, kit azonnal beküldtünk Mindszent faluba, hogy számunkra egy kocsit szerezzen.

Egy órai várakozás után jött a fiu egy paraszt kocsival, melynek gazdáját felfogadtam.

Soha életemben ilyen sarat nem láttam. Sokat hallottam a tiszamenti sárról, de ekkorról mégsem volt fogalmam.

Feltűnt nekem, hogy a kocsi oldalán egy hosszú nyelű vasvilla volt beakasztva. Mit akar ezzel a villával, hisz nem víz most se szálmát, sem trágyát?

Alig mentünk 200 lépést; a kocsi megállt. A kocsis leszált, leakasztja a vasvillát s neki állott azzal a kocsikerekeknek, a melyek küllő közei sárral teljesen be voltak ragadva s valóban korong alakot öltöttek. Megvoitam lepetve, mert ilyen még eddig nem láttam. A kocsis azután a vasvillával lekaparta a kerék küllőiről a sarat, s most már megtudtam, hogy mire való a kocsoldalán lévő vasvilla.

Igy tartott ezen mivelet kis időközönként ismétlődve egész Hódmezővásárhelyig, melyet csak órák eitelével értünk el.

Nem tetszett nekem a sikvidék; Politzer utitársam azonban dicsérte, mert hát itt terem a jó buza!

Végre elcammogtunk Hódmezővásárhelyre. Elmentem azonnal a városházához, ahol azonban nagy bosszúságomra értesültem, hogy zászlóaljam még a múlt hónapban Aradra a vár ostromához vezényeltetett. Így azután ismét utra kellett kelnem.

Egy jó előfogatot 4 lóval rendeltek részemre s elindulva, már sötét este volt, mire Tótkomlóra értem, a hol a vedégszerető községi jegyzőnél megháltam.

Másnap, november 13-án Battonyára mentem, hol előfogatot kellett váltanom, melyet azonban egy, a kiejtéséről itélve, tót községi jegyzőtől alig kaphattam meg.

Itt halottam, hogy a múlt éjszaka Aradvárból a várost ágyuzták, sőt látható volt a mint a tüzes golyók a város felé repültek.

Ezt hallva, repülni szerettem volna Aradra, hogy részt vehessek annak védelmében s színtelenül félttem, hogy addig, míg én oda érek, beveszik a várat és nekem nem jut a dicsőségből.

Pedig maradt nekem is abból sok; anélkül, hogy a várat bevették volna!

Ezután Tornya faluba érve s itt megebedelve, tovább indultam. Délután 2 óra tájban végre, messziről megpillantottam Aradváros sugarát a várnak két lapos fedelű tornyát.

Dobogott a szívem ennek látásán. Ugy örültem, mint a vándor, ki a sivatag után megpillantja Mekka város kupoláit és a próféta sírját.

Közel két hónapi kóborlás után valahára egy állandó helyre jutok, amelyhez az életem bizonytalan jövője lesz kötve. Mit hoz a jövő számomra itt? Az a nagy Isten titka, amit előre egy halandó sem tudhat!

Sajátságos érzés fogott el, mintha sejtetem volna, hogy az én életemben minő nevezetes szerepe lesz ezen városnak és hogy itt nyeri befejezését az én mostani viszontagsággal teljes életemnek pályafutása.

Amint most vágytam ide, — hej de sok éveken át vágyódtam el innen!

Aradra érve, ezt is olyan alföldi népes magyar városnak gondoltam, mint Kecskemétet vagy Szegedet. De kellemesen letek meg Aradnak azokénál sokkal városiasabb házai és utcái.

Széles főutcája, óriási nagy főtere, csinos egy és két emeletes házai kellemes benyomást tettek reám.

A városházához hajtván, megtudtam, hogy zászlóaljam nem itt, de Új-Aradon van, mely külön mezőváros a Maros folyón túl.

Ez már lehűtötte kedvemet. Tehát megint csak tovább!

Mielőtt azonban kocsira ültem, meg akartam azt a várat látni, amely eddig is annyi kárt okozott a hazafias városnak.

Elmentem tehát a Maros folyóhoz, mely meredek partok közt folyik és csak nem olyan nagy folyónak találtam, mint a Tiszát.

Ezen túl feküdt az az elátkozott vár.

Amint az emberektől elhagyatott Maros partjára értem, amelyen fedett helyeken álló löfegyveres nemzetőrök figyeltek, a legelső, a mit láttam, egy meztelen emberi hulla volt, melyen két kutya rágódott. Kérdésemre egy őrszem beszélt, hogy az ember egy kém lett volna a várból a városba küldve, akit az őrszemek agyonlőttek és itt hagyták heverni.

Eltávoztam, s gondoltam, ime itt van a háborúnak előze, amelybe magamat vetettem.

Eddig csak játék volt az én katonáskodásom, de most jön csak az igazi! Ami úgy is volt.

(Folytatása következik.)

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 13. —

Mai jegyzéseink: Készárt nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12'80—13— korona mmásánként.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Felkérettünk az alábbi sorok közlésére.

Az „Aradi Közlöny“-ben tegnap „Sikasztás egy biztosító intézet főügynökségénél“ czim alatt, az érdekeltek nevének elhallgatásával oly közlemény jelent meg, mely a saját és az általam évek óta képviselt biztosító intézet tisztességes, jó hírnevét a közönséggel szemben megingatni, esetleg tönkre tenni alkalmas.

A nélkül, hogy kitérnék arra, miszerint a közlemény maga — talán egy kis szenzáció szempontjából — felfújt dolgokat tartalmaz, a nagyközönség és első sorban nagyszámu üzletfeleink tájékoztatására ezennel kijelentem, hogy az érintett közlemény az „Első Leánykiházasító egyesület“-re nem vonatkozik. Ezen intézet ügyei az aradi képviseletnél változatlan irányban, a biztosító közönség érdekeinek tisztességes szolgálataiban vezetettnek általam tovább. Rovancsolások eszközésére pedig nem volt és nem lesz ezután sem alkalma felettes igazgatóságomnak, mert az aradi vezérügynökséget saját régiemben, minden elszámolási függőség nélkül, tartom fenn.

Teljes tisztelettel

BERGER JÓZSEF,

az „Első Leánykiházasító egyesület“
(Leány és fiu biztosító intézet)
aradi vezérképviselője.

* Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Atólirrottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a felejtethetetlen jó fiu, unoka, fivér, sógor, nagybátya és rokon

Dr. Tabakovits János,
egyetemes orvostudor, v. megyei köz-kórházi orvos,

folyó 1902. év szeptember hó 12-én d. u. 3 órakor, életének 39 ik évében, kinos, hosszú szenvedés után jobblétre szenderült.

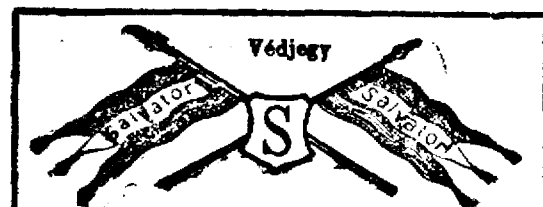
A sokat szenvedett drága halott hült tetemei folyó 1902. évi szeptember hó 14-én d. u. fél 4 órakor fognak Zrínyi-utca 4. b. számú házból a helybeli g. kel. szerb felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Nyugodjék békével! Az övei szeretete fog örködni sirja felett!

Arad, 1902. szeptember hó 12-én.

Tabakovits János és neje szül. Goron Efrözín, szülők. Üzv Goron Gergelyné, szül. Tabakovits Emilné szül. Barna Helén nagyanyja. Petrovits Júlia. Emil, György, Dusan, sógora. fivére. Sándor, Gyuricza, Iván, Jusztina, Mariaka, Danicza, Olga, unokaöccsei és hugai.

Iskolakönyvek
szolid bekötését
mérsékelt díjért elvállalja
az Aradi Nyomda Részvénytársaság.

**Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás
Salvator**

kitűnő sikerrel használtatik. É forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyvíz és diastetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülo életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi panaszok, máj- és vesegyulladás tünetekben vagy húgy-savas vesebetegségek és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

• A Salvator-forrás igazgatósága Eperjason.

Ajánlunk

ipar és háztartási célokra rostált darabos

bükk-faszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő-kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

gáz pirszen-koks

100 kiló 4 kor. 40 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett félnap időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

A legjobb és legelőnyösebb
üditő-ital,
amely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy sövénytől keverve kiváló ital vegyüléket ad: a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER

2039

A t. hölgyközönség szives figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a t. cz. hölgyközönséget, hogy az őszi modellek tanulmányozását Bécsben befejeztem.

Szabadság-tér 3. szám alatt levő

mütermemet

megnagyobbítottam s ezáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek megfelelő angol, francia ruhákat, őszi és téli kabátokat, gallérokat, köpenyeket, lovagló és más sport kosztümöket, képes vagyok a legmérsékeltébb árak mellett pontosan készíteni, főtörekvésem mindig az volt, hogy a mütermemben készült ruhák a legizlésesebben, tisztán és pontosan kerüljenek ki.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogását továbbra is kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

VARGA KÁLMÁN,

női szabó,

Német és angolországi szabászati akadémiák volt növendéke.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvételnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak választékos küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidékre több fűszer- és vegyesáru segédet, a kik a magyar és román nyelvben jártasak. Aradi divatáru-üzlet részére érettségi vizsgát tett fiatal gyakornokot.

Vidéki városba, rövidáru nagykereskedés részére szakképzett segédet.

Vidéki rőfös és női divatáru-üzlet részére intelligens ügyes segédet, a ki a magyar, német és román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Vidéki rőfös- és divatáru-üzlet részére fiatal ltr. segédet, a ki egyéb szakmában vagy a kirakatrendezésben jártas, előnyben részesül.

Aradi szállító-üzlet részére szép írásu, fiatal irodai gyakornokot.

Vidéki vasáru-üzletbe e szakmában teljesen jártas segédet, a fűszer-áruszakmában is jártasak előnyben részesülnek.

Vidéki városba, rövid- és divatáru-üzlet részére int. jó modoru, 20 éven felüli nőtlen segédet. Ajánlatok arc-képpel.

Aradi játék- és norinbergi áru üzlet részére két ügyes fiatal segédet.

Vidéki fűszer, anyag- és festék áru-üzlet részére, október 1-re a magyar, német és román nyelvben jártas segédet.

Vidéki városba, rőfös- és vegyes áru-üzletbe vegyes segédet, a ki a román nyelvet bírja.

Vidéki vegyes-áru üzlet részére szakképzett, keresztény segédet, a ki a magyar, román és tót nyelvben teljesen jártas.

Vidéki vas- és fűszeráru-üzlet részére a magyar és román nyelvben jártas, fiatal segédet.

Ajánlunk:

Pénztárkezelésre vagy egyéb irodai teendőkre, képzett női alkalmazottat.

A rövidáru férfidivat szakmában jártas, kirakatrendező, 25 éves segédet, a ki vidéki városokban működött.

Szesz bor- és terményáru-üzlet részére e szakmákban működött raktárnokot.

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

A vas- és fűszeráru szakmában jártas, vidéki üzletekben működött, németül és románul tudó fiatal segédeket.

A liest és termény szakban sok évi gyakorlattal rendelkező, intel. szakképzett fiatal embert.

Fűszer- és vegyesáru üzletek részére több ügyes románul tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyvelőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor, igazgató.

titkár.

igazgató.

Mindazon alkalmazottakat, a kik a kör útján állást kerestek, s még mindig állás nélkül vannak, fölhívjuk, hogy a kör titkári hivatalánál akár a hivatalos órák alatt személyesen, akár levél útján mielőbb jelentkezzenek.

NAPIREND.

Szeptember 14. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Mária nevenapja. — Protestáns naptár: † feltalálása. — Görögkeleti naptár (szeptember 1.): Eufémia. — A nap kél 5 óra 21 perckor, nyugszik 5 óra 57 perckor. — A hold kél 4 óra 6 perckor, nyugszik 1 óra 38 perckor.

Külső-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, szeles, hűvös, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Szeptember 14. Az aradvárosi szabadelvűpárt nagyválasztmányának ülése délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ órakor (Millennium külön terem.) — Az aradi zonekedvelők egyesületének közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városház.) — Az aradi tornaegyesület kirándulása a Peredő-forráshoz.

Szeptember 15. Az aradi ipartestület előjáróságának havi ülése délután 5 órakor.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága

Aradon,

Vörösmarty-utca 1. szám.

Lutányos árak!

Pontos kiszolgálás!

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

ELADÓ HÁZ.

Arad, Andrassy-tér 22. és Batthány-utca 28. számu

egybeépített házak

szabad kézből, együttesen, örök áron, készpénz fizetés mellett

eladóok.

Csakis komoly vevőknek ad felvilágosítást Dr. Kiss Tivadar csikgyimesi (Csikmegye) és Kiss Ernő dévai (Hunyadmegye) lakos. 1551

Közvetítők kizárva.

Minden vevő fényképedvezményben részesül.

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz”.

ARAD, Templom-utca sarkán.

Oriási választék 1 koronás nyakkendőkben.

Egyedül valódi angol

THIERRY-féle BALZSAM.

Egészség-rendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelem-törvényi minia-védelem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használ: 1. Hasonlíthatlan hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségénél: enyhíti a hurutot és megszünteti a kikapóást, elhárítja a fájdalmas köhögést s meg ilyen idült bajokat is meggyógyít. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladásnál, rekedtség-nél, a nyak bármely bántalmánál stb. 3. Alaposan megszüntet minden lázt. 4. Meglehetően gyógyítja a máj, gyomor és a belek minden betegségét, különösen gyomorgörésőt, kólikát és hasragást. 5. Gyenge hashajtó és vértisztító hatású, tisztítja a veséket, megszünteti a hypocondriát és buskomorságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő szolgálatot tesz fogfájásnál, odvas fogaknál, szájenésznél, minden fog és szájbajnál, megszünteti a felhűgést s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg kitűnő gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orbáncra, pattanások, füstölök, szemölcsök, égési sebekre, megfagyott tagokra, röh, kősz s kintésekre, felpattozott és érdes kezekre stb., megszünteti a fejfájást, zúgást, szakgatást, köszvényt, fülfájást stb. Jól vigyázzon mindenki a fenti zöld apacza-vedjegyre. — Hamisítás ellen a legbiztosabb óvszer a gyárból való direkt megrendelés. A szállítás csak a szabadalmazott eredeti dobozokba: 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona 50 fillér. 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. — Szétküldés csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kihatás meg a legrégibb sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

Centifolia-kenőcs

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhetők és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. A valódi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellére, tejfolyás megakadásánál, mell-megkeményedés, orbánc, minden idült bajknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sófolyás, dagadt lábknál, sőt csontszunál is: ütés-, zúzás-, vágás- és löveknél: minden idegen anyag, mint: üveg vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle dagadtok, kelések, támadások, pokolvar, sőt rákbajnál is; giliszta ellen, körömméreg, pörsevés, sebes lábak, mindenféle égési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvésétől farrát tagjaira, nyakdagánát, a vér betegségei, fülfolyás, gyermek-otvar stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetik; a szállítás csak az árak előleges beklüldése vagy utánvét mellett történhetik. Két tégely ára szállítólévelel, portó és csomagdíjjal együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tegelyre a főnti védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pragrad” beégetve legyen.

A gyógyhatásukban utóérhetlen eme két szer a romlásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg, minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenvednek és azért bármely évszakban szétküldhetők. Legtöbbnyire már az orvos megérkezéseig is segítenek, nagyon természetes, hogy sohasem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéktelen és hatás nélküli úgynevezett pótszereket használni, amelyekért a pénzt hiába dobják ki, hanem csakis ezen két régen jónak elismert, valódi, olcsó, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világírú szert kell vásárolni, amelyeket minden családban minden előfordulható esélyre készletben kell tartani. Ahol pedig ezen szerek a valódiság minden kétkéivel ellátva nem volnának kaphatók, úgy kérjük azokat közvetlenül

Thierry (Adolf) gyógyszerészről Limited „Schutzengel Apotheke” Pragrad bei Robitsch-Sauerbrunn megrendelni.
Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerárában, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerárában, Bécsben C. Brady gyógyszerárában. 1931

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

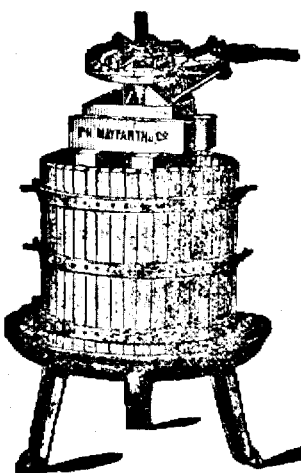
Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogymorzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „HYPHONIA” gyümölcs és szőlővessző permetezők.

szőlő ekék.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű „Agricola”

(tolóvetőkerek-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára, váltókerekkel nélkül, dombon, avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által ünnek ki. A lehető legnagyobb munkaidő- és pénzmegetakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalmaprések, kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek

Map. 1872. **BÉCS. II/1 Taborstrasse 71. 850 munkás.**

Kitüntető több mint 490 arany ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. — Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek. 963

Telefon 285.

Értesítés.

Telefon 285.

Van szerencsénk a n. é. helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, miszerint Andrassy-tér 21. szám alatt (Lengyel Lőrincz-féle palotában a megyeházzal szemben) levő ugyanazon ház megnagyobbított helyiségében

uri divat üzletünket

egész ujonnan, a mai kor igényeinek megfelelően, fővárosi minta szerint

rendeztük be.

Egyben tudatjuk a m. t. vevőinket, hogy a legújabb őszi cikkek megérkeztek, miért is tisztelettel kérjük további szives támogatását.

Kiváló tisztelettel

Guttman és Berger.

1608

Telefon 285.

A bevonulandó m. t.

huszár, tüzér, gyalogsági

és mindennemű cs. és kir. önkéntes urak b. figyelmébe ajánlom régi jó hírnévnek örvendő elsőrendű

egyenruha és férfi-szabó műtermemet.

Bárminő egyenruhákat, és teljes felszereléseket a legjobb minőségben, kifogástalan kivitelben és legjutányosabb árszámítás mellett szállítok. Mintákkal és árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgállok.

Teljes tisztelettel

1435

Schäffer Henrik

ARAD,

Andrassy-tér (Bing-ház). A szentháromság szoborral szemben.

Városi és megyei telefon 208.

Női- és gyermek posztó-kalap kiállítás!

Érdemes a megtekintésre!

Pártoljuk a helyi ipart!

Saját készítményem.

Legújabb divatu őszi és téli kalapok nagy raktára.

Bittenbinder Konrad

kalapos

ARAD, Deák Ferencz-utcza 42., a Fehér Keresztel szemben.

Jó izlés, szép munkáért és újdonságért 1901. évi kiállításon első éremmel és díszoklevéllel kitüntetve. — Elfogad az őszi és téli idénny:

férfi-, női- és posztókalapok teljes átalakítását

a legújabb divat szerint. Tisztítás és festés minden színben elfogadtatik. Női kalapok minden színben és formában kaphatók. Ugyiszintén női kalapok izléses feldíszítése jutányos áron. Készleány gyermek kalapok nagy választékban. Fiu-gyermek posztókalapok 60 krtól f-j-ig. Czilindervasalás azonnal eszközöltetik és javítások elfogadtatnak. — **Egy finom selyem-czilinder 4 frt 50 kr.**

1607

Vasárnap 9 óráig látható.

Jerson-Cacao

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.**Minden gyógyszerárban kapható.**

Főraktár Aradvármegye részére VOITEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 1985

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

140361—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	1. évi szeptember hó
Kolozsvár	19-én d. u. 2 óra
Miskolcz	25-én d. u. 2 óra
Bpest nyugoti	29-én d. e. 9 óra

Budapest, 1902. szeptember havában.

Az igazgatóság

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

24031—1902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő emeletes iroda és laképület, továbbá emeleteslak-tanya és földszintes szertár épület építő munkáinak végrehajtására.

A tervek és költségvetések, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Aradon, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, az ajánlati nyom-

tatványok ugyanezen hivatalnál 3 korona lefizetése ellenében megszereshetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902. évi szeptember hó 16-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Arad-csanádi palota I. emelet.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 80 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat Arad állomás fűtőházi telepén létesítendő magasépítmények építési munkáira.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1902. évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig 6000, azaz Hatezer korona bánatpénz teendő le a m. kir. államvasutak aradi gyűjtőpénztárában (Arad-csanádi palota földszint) akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek, készpénzben letett bánatpénz után kamam nem követelhető.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1902. évi augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Ha Ön hirdetni akar,

lépjen velünk összeköttetésbe. Mi képesek vagyunk az összes lapoktól a legmagasabb

árkedvezményt

adni és bármily csekély rendelést legnagyobb készséggel, köszönettel veszünk és pontosan eszközöljük, valamint hirdetések jó elhelyezéséről gondoskodunk.

A mi

apró hirdetéseink,

melyek betenkint háromszor jelennek meg a

Neue Freie Presse és Neue Wiener Tagblatt-ban

legjobb

hirdetési eszköznek

bizonyult vétel és eladás, állást keresők és állást nyújtók, társ és ügynökségeket keresők, üzletrészedésnél, vállalatok átvételénél stb. Díjszámítások és felvilágosítások teljesen díjmentesen. Katalógus ingyen.

M. Dukes Nachf,

Max Augenfeld & Emerich Lessner Annoncen-Expedition
WIEN, I, Wollzeile Nr. 9.

Ujabb haladás!

Kérje mindenütt csakis az új Eisenstädter-féle

LINOLEUM

Bejegyzett

EGLASINE

padlófénymázt. Gyári jegy: „VASLOVAG” törvényesen védve.

Gyorsan szárad! Kiadós! Mosható! Tűkőrfényű! Tartós!

Szagtalan!

Védjegy Vaslovag

1904

LINOLEUM ÉS EGLASINE

padlófénymáz utólag nem ragad, így tehát sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. **LINOLEUM ÉS EGLASINE** használatban a legolcsóbb beeresztő szer. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 m² méter területre.

Főraktár:

Steinitzer N. cégnél Aradon.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Stael Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők.

1841

A bevonulandó Egyéves önkéntes urak

szives figyelmükbe ajánljuk ujonnan és dusan felszerelt

egyenruházati üzletünket,

ahol is a legsikkesebb egyenruhákat készítünk.

Kiváló tisztelettel

Hammer és Szukop

Arad, Salacz-utca.

1492

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető a pozsonyi

kiállítási sorsjátékon.

Kuzás visszavonhatlanul szeptember 21-én.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

Kiállítási sorsjegy iroda

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeptől májfoltot, bőrtkát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek címeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessenek óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Baitonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálóán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Eriken: H. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glegován: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Győrökön: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevényen: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Pejes Lajos, Kúrtison: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M.-Rádnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rokszi János, Pankótán: Póssóvit Gusztáv, Pityvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hanszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

15217. sz. 1902

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szent-Mihályi

országos vásár

f. évi szeptember 25-től bezárólag szeptember 29-ig fog megtartatni.

Temesvárott, 1902. évi szeptember hó 5-én.

A városi főkapitányságtól

BANDL REZSÓ,

főkapitány.

Szaj és körömfájás miatt ez alkalommal szarvasmarha, juh és sertés felhajtása tilos! 1601.

Csak a lóvásár, mezőgazdasági termény-, kereskedelmi- és iparvásár fog megtartatni.

Árverési hirdetmény.

Az ujvidéki szerb nemzeti színházalap tulajdonához tartozó, az Aradváros 288. sz. tjkben A. + 1233. hrsz. a. felvett Árpád-téri 3. számú ház f. é. október hó 9-én d. e. 9 órakor, az aradi gör. k. szerb hitközség üléstermében (Szt.-Péter-tér 8. sz.) megtartandó önkényes nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 24.000 korona, melynek 10% a bánatpénzül leteendő.

Az árverés eredménye a vevőre azonnal kötelező, az eladó tulajdonos pedig fentartja magának a jóváhagyási jogot, mire vonatkozólag a határozat legfeljebb f. é. október hó 31-ig hozandó.

Vevő köteles a vételár 1/3 részét az árverés jóváhagyása esetén, f. é. november hó 1-én Ujvidéken, a szerb nemzeti színház alap pénztáránál lefizetni, s ennek lefizetése után azonnal birtokba is lép; a hátralékos vételárát pedig köteles — esetleges más megállapodás hiányában — a birtokba lépés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt, a fentemlített pénztárnál f. é. december hó 30-áig lefizetni, amikor is neki a tehermentes átiratásra alkalmas szerződés ki fog adatni.

A f. évi november hó 1-től járó állami adót és egyéb köztartozásokat, nemkülönben az átruházási költséget és illetéket egyedül vevő fizeti.

A mennyiben vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenné, bánatpénzének elvesztése mellett, az ő veszélyére és költségére újabb árverés fog megtartatni. A tulajdonos és jelenlegi bérlők közt fenálló szerződések a vevőre nézve is kötelezők.

Kelt Ujvidéken, 1902. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Vucsetits Illés,
a színházalap ürvésze.

A nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy a legjobb hirnévnek örvendő gyártmányainkat

Brassói posztók, divatkelmék, férfi-ruhákra
Aradon

Wadowsky Gusztáv ur

vászor és divat üzletében

általunk előirt gyári árakban árusítatnak el.

Már megküldve az őszi és téli évad újdonságait brassó posztók és divatkelmékből férfiruhákra, melyre a n. érdemű közönség szives figyelmét felhívjuk.

Hazai gyártmányainkat szives pártfogásába ajánlva

tisztelettel

SCHERG VILMOS és TÁRSAI

posztó- és divatáru-gyár

Brassó (Erdély.)

1509

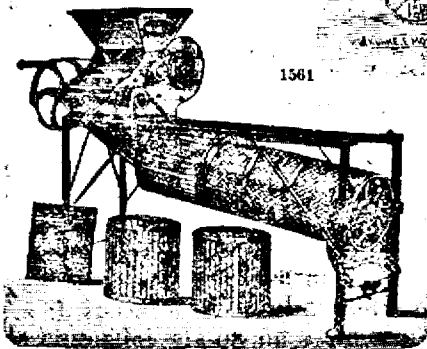
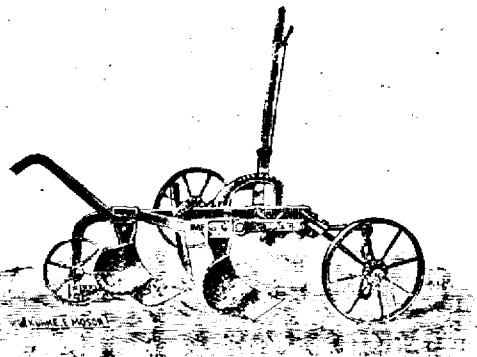
Kovács Soma

ARAD, Andrassy-tér 24. Neuman-palota.

Állandó raktár elismert
legjobb

Kühne Mabilie borsajtók,
konkolyozókból.

Mosoni drill vetőgépek,
rosták, ekék nagy választékban.

1561

Pinczegazdászati eszközök

műszaki áruk

versenyképes áron.

Eladó vagy bérbeadó birtok.

Aradmegye, ternovai járásban levő kresztaménesi

kb. 1200 kat. hold föld

igen jutányos áron és a lehető legkedvezőbb fizetési feltételek mellett szabad kézből

azonnal eladó, esetleg bérbevehető.

Érdeklődők jelentkezhetnek a megbizott, Szathmáry Gyula ügyvéd urnál Aradon, vagy Urszinyi János ügyvéd urnál Békés-Csabán, vagy pedig a tulajdonos: Békés-Csabai takarékpénztár egyesületnél Békés-Csabán.

1514

Békés-Csabai takarékpénztár egyesület.

Drescher József uri-szabósága.

Van szerencsém az uri közönségnek b. figyelmét felhívni Aradon, Báró Bohus ur házában (Atzél Péter-utca) levő

uri-ruha készitési műtermemre.

Több külföldi és fővárosi elsőrendű uri-szabó műterem önálló vezetése után Aradon néhai Sonn József üzletében mint szabász és üzletvezető működtem, hol a n. é. közönség bizalmát és megelégedését kinyertem, miért is vagyok bátor

férfi-ruha készítésre szolgálataimat felajánlani.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

tisztelettel

1511

Drescher József.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a **Kiadóhivatal:**
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 151. —

Tulajkozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a **Kiadóhivatalban:**
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 151. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre

szolgáló levelezőlapok kaphatók **Aradon:**

Révész Nándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Furray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrassy-tér.

Kubina Béláné

papirkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papirkereskedésében, Andrassy-tér.

Özv. Hammerschlag L.-né

dohánytözsdejében, Andrassy-tér.

Lészay Sándor

dohánytözsdejében, Andrassy-tér

Kis tözsdében

Templom-utca.

Kohn László

Waggongyárban.

Hoffmann József

fűszerkereskedésében, Furray-utca.

Hatóságilag engedélyezett nemzetközi állatorvosi

Tudakozó intézet

Bécs, L. Vorlaufstrasse 4.

Tudósítások direkte hozatásai forrásokról, valamint direkte eladásokra, az állati betegségekről stb. tanácsok és oktatások. Kérjen ingyen prospektust! 1998

Az összes helybeli orvosok ajánlják a

Boholti ásványvizet.

Kapható minden fűszerkereskedésben. Főraktár Boczkó-utca 9. sz. Telefon 506. szám. 1550

Kiadó

több szép üzlethelyiség Árpád-tér 5. sz. alatt, (Zsinagóga-épület.) Bővebbet az izr. hitközség jegyzői hivatalában. (Ugyanott II. em.) 1586

Epilepsia.

Aki epilepsiában, ideges görcsokban, vagy egyéb idegbetegségben szenved, kérjen az erre vonatkozó könyvecskét, amely ingyen és bérmentve kapható: **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a/M.** 1998

Panker Viktor

műlakatos, Fácán utca 6 sz. egy oszlopos borsajtó eladó. Megrendelések elfogadtnak, pontosan szállítatnak. 1596

Eladó ház!

Óvár-utca 5. számú ház telekkel együtt szabad kézből eladó. Bővebbet **Deutsch Bernátnál**, Herman udvar I. em. 1598

Két-három gyermek

intelligens családnál teljes ellátást kaphat. Bővebbet **Fischer Ármin**, Batthyányi-utca 22. sz. 1446

Kiadó

Andrassy-tér 3. szám alatt (I. emelet) 3 utcái, 1 udvari és előszobából álló lakás minden hozzátartozóval november hó 1-sejétől. Bővebbet **Pick Ernő** üzletében. 1611

Tiszte-séges éltesebb nő,

egy magányos urnál gazdasszonyi állást keres. Bővebbet **Deák Ferencz-utca 25. sz. T. P.** 1605.

Egy jó forgalmu

korcsma-üzlet teljes berendezéssel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1606.

Két egymásba nyíló

utcái szoba butorral, vagy butor nélkül kiadó; ugyanott két egyén teljes ellátásra felvétetik. — Czim a kiadóhivatalban. 1602.

Megvételre kerestetik

10—15 mm. hordképességű használt, de még jókarban lévő stráf-kocsi. Ajánlatok **Kossuth-utca 66. ház** mesterhez. 1600

Egy jó karban levő

egyszárnyu zongorát szeretnék venni. Thék-félét előnyben részesíték. Czim a kiadóhivatalban. 1608

500 forintot

fizetek annak, aki **Bartilla** fogvizének használatát mellett, üvegje 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. Örökösök**, (E. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon: Ring Lajos** Asztalos Sándor-utca 1. sz. **G. Földes Kelemen**, Deák Ferencz-utca 11. sz. gyógyszerárakban. — Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-főle** fogvizet. Hamisítványok feljelentő 161 díjaztatnak. 303

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet úgy a n. b. közönséget értesíteni, hogy **Aradon**, a haltéren az „**Arany potyka**” helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Póstaí megrendelések a legpontosabbban utánvét mellett eszközöltnének. Becsos partfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

302

haláruda tulajdonos.

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most újból megjelent és számos kiadást ért **Dr. Müller (Med. Rath.)** által írott

Megromlott ideg-, faj- és nem-rendszer című könyve, amely jó tanácsokat ad ezen bajok ismertetésére és gyógykezelésére. 1075

Egy korona 20 fillér bélyegeken történt előzetes beküldése esetén bérmentve küldi **Curt Röber Braunschweig.**

Teljesen jó karban levő

vívó fölszerelés 12 koronáért eladó. Megkereséseket **Illés-utca 123. sz. kérek.** 1610

Eladó ház!

Pankotán,

a város legélénkebb helyén, **Rigler-féle** 1591

sarokház,

melyben 50 év óta **vas-, fűszer- és divatkereskedés** áll fenn, szép **lakosztályokkal és szőlőkerttel**, kedvező feltételek mellett **elköltözködés** miatt

eladó.

Soltz Gyula, Pankota.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a **ternovai állomáson.**

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a **tauczi országút** mellett **raktárból.** 704

Árverési hirdetmény.

A néhai **Atzél Péter** tulajdonát képezett, a **Muszka** községi 232., 265., 270., 271., 328. és 435. számú telekjegyzőkönyvekben foglalt **szőlőföldek** és kolnák a „**Magyar jelzalog hitelbank**” javára kitűzött árverésen folyó **1902. évi szeptember hó 22-ik napján d. e. 9 órakor** **Muszka községi háznál** eladatni fognak.

Az árverési feltételek és egyéb adatok alólirottak **Aradon Deák Ferencz-utca 40. szám** alatti ügyvédi irodájában megteudhatók.

Winter Adolf,

1599 ügyvéd, a „**Magyar jelzalog hitelbank**” meghatalmazottja.

BUTOR.

Menczer Márton

butorüzlete

Árpád-tér 5. szám

(**szidó-templom-épület**) alatt létezik, hol új és keveset használt butorok legolcsóbb árban kaphatók. Kérem a pontos címre ügyelni. — Ugyanott

uraságoktól levetett ruhák

legmagasabb árban megvétetnek. Kiváratra házhoz is megyek. 1563

Gurahonezi

portlandcement

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáliákat 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, **gyári áron** kapható

Krisán János Arad, nagyvárad-ut 12. 66

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az **Arad-csanádi Egyesült Vasutak** központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

1871

Arany éremmel kitüntetve a párisi világkiállításon 1900-ban és arany érem Bécsből 1902-ben.

Mindenütt kapható.

Doboza á **10, 16 és 30 fillér.**

Kész

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek **szolid kivitelű**

kész-butoraimat

és olyanokra megbízást készséggel elfogadok. 1398

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe
ARADON,
Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tököly-tér 7. szám alatt

ruhaszabászati és varrási műtermében a legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat is jutányosan, a legfinomabb igényeknek megfelelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy csakis uri leányok részére

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, ahol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításaért kezeskedem.

Tanulás-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel:

Vuk Lukréczia,
női szalónő.

1572

Nagymennyiségű

Deszka

és

lécz

eladó

az Aradi

Nyomdarészvénytársaságnál.

Jó órákat olcsón
küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privat vevőknek
Konrád János
óragyára,
aranyárú kivitteli háza
BRÜX, 270 sz. (Csehország).
Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van ki-tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1880
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telefon szám 485.

T. Cz.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököly-téri Kisfalvi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörekvésem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

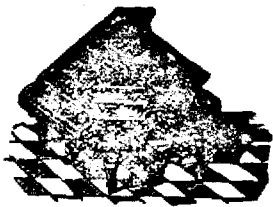
Idegbetegeknek

ajánlatos, ha a már 20 éve bevezetett és tanárok, szakorvosok és a közönség között mindig jobban és jobban ismeretes gyógyító eljárásról, mely csak külső mosást igényel, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatással bír, tudomást vesznek.

— Tessék Weissmann Roman most 26. kiadásban megjelent füzetkijét —

„Az idegbetegségekről és gutaütésről”

kérni, amelyet kívánatra Fischer Ferencz könyvkereskedő Pécsen az érdeklődőknek teljesen díjmentesen küld meg. 1901

FAIX JAQUES zongora készítő

Arad, Batthyányi-utca 35. szám.

Ajánlja jól berendezett zongorakészítési műhelyét,

elvéllal és pontosan eszközöl minden e szakmába tartozó munkát, ugyszintén zongora-hangolást. — Raktáron tart elsőrendű bécsi, hazai és saját készítményű zongorákat, melyeket 6 évi jótállás és versenyképes árak mellett árusít.

1585

➔ Havonkénti bérbeadás jutányosan. ➔

STERN M. A. Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

1592

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.

Aradi nyomdarészvénytársaság könyvnyomdája.